



UNIVERSITETI I EVROPËS JUGLINDORE
УНИВЕРЗИТЕТ НА ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА
SOUTH EAST EUROPEAN UNIVERSITY

ФАКУЛТЕТ ЗА ЈАВНА АДМИНИСТРАЦИЈА И
ПОЛИТИЧКИ НАУКИ

ПОСТДИПЛОМСКИ СТУДИИ ОД ОБЛАСТА
ДИПЛОМАТИЈА

Теза: Предизвиците на
дипломатијата во 21-
иот век

Кандидат:

Емир Љокан

ИД Број: 120757

Ментор:

Проф.Д-р. Елена Андреевска

СОДРЖИНА

Абстракт

Абстракт на Македонски јазик.....	5
Абстракт на Англиски јазик.....	6
Предмет на Истражување.....	7

Глава I.....

8

1. Вовед.....	8-10
2. Интегративна Дипломатија.....	10-11
2.1. Помеѓу промена и континуитетот.....	11
2.2. Интеграција помеѓу агенди и арени.....	11-12
2.3. Интеракција меѓу актерите.....	12
2.4. Интеграција на дипломатски процеси.....	13
2.5. Структура и интеграција на дипломатија.....	13
3. Дефинирање на новата Јавна дипломатија.....	14-16
3.1. Вториот концепт на Јавна Дипломатија.....	16-17
3.2. Третиот концепт на Јавната Дипломатија.....	17-20
4. Јавна Дипломатија и поврзаните концепти.....	21
4.1. Одвојување на новата јавна дипломатија од пропаганда.....	21-22
4.2. Јавна Дипломатија и предизвиците за брендирање на нацијата.....	23-24
4.3. Преклопување на културните односи со новата јавна дипломатија.....	24-26
5. Дипломатија и индивидуализмот.....	26-27

Глава II.....

27

1. Новата ера на јавна дипломатија.....	27-28
1.1. Оценување на Новата јавна дипломатија во 21 век.....	28-29
1.2. Јавната дипломатија и употребувањето на јака и меката моќ.....	29-31
2. Јавната дипломатија и дипломати.....	31-32
2.1. Карактеристики на дипломатски преговори.....	32-33
2.2. Конфликт на интереси и Односи со моќта.....	33-36
2.3. Меѓудржавни преговори.....	36-39
2.4. Дипломат и однесувањето во преговорите.....	39-43

Глава III	44
1. Дипломатијата во Дваесет и првиот век; Структура и Преговор.....	44
1.1. Карактеристики на ЕУ и Арена за преговори.....	45-46
1.2. Земјите членки во процесот на преговори со ЕУ.....	46-48
1.3. Процедурите за процесот на преговори со ЕУ.....	48-49
1.4. Институциите во процесот на преговори со ЕУ.....	49-50
2. Улогата на ЕУ во Сирискиот Конфликт.....	51-52
2.1. Стратешките цели на ЕУ и Сирија.....	52-53
2.2. САД и Руска Конвергенција.....	53-55
2.3. Политичкиот паритет на Русија со САД.....	55-58
2.4. Турција; меѓу домашните прашања, историски грижи и амбивалентната надворешна политика.....	58-60
3. Дипломатското недостаток на ЕУ.....	60-62
3.1. Прилагодување на нова политичка сцена во ЕУ и Сирија.....	62-64
Заклучок.....	65-66
Користена Литература.....	67-72

ИЗЈАВА

Јас Емир Љокан, студент на Универзитетот на Југоисточна Европа – Тетово на Факултетот за Јавна Администрација и Политички Науки на постдипломските студии од областа на Дипломатија, изјавувам дека оваа работа на магистерскиот труд е резултат на моето истражување и научна работа.

Користените публикации се наведени со цитирање на фуснотите, вклучувајќи ги и изворите од интернет.

Кандидат;

Емир Љокан

Апстракт

Целите на ова магистерска теза е да ги анализирам предизвиците на дипломатијата во 21-иот век и нејзините напори да се адаптира на промените на надворешните политики на државите во целиот свет. Ќе се дискутира за природата и целите на дипломатијата кои во последно време се проширени на повеќе полиња и вклучува се почнувајќи од војната и мирот, надворешната политика така и внатрешната, правото, културата, литературата, меѓународни организации. Бидејќи извршувачи на целите на дипломатијата се дипломатите исто така ќе зборувам за многубројните функции кои ги имаат тие како репрезентативци на една држава, тие со самото означување како дипломати вршаат функции на медиатори, конзулари, набљудувачи, негоциатори, комуникатори и пренесувачи.

Истражувањето е извршено при анализирање на претходните научни трудови и книги напишани на оваа тема. Досега постоеше екстензивна странска литература која ја обработуваше дипломатијата, а само мал дел од истражувањата на македонските автори беа посветени во оваа област.

Според моето мислење дипломатијата на 21-иот век е несигурна и нестабилна затоа што и во претходните научни трудови се гледа дека дипломатијата е под влијание на случувањата во светот. Мојата препорака би била надворешната политика на државите, односно дипломатијата да биде повеќе ефективна и да се претставува како чувар на идентитетот и суверенитетот на државата чиј застапници се, за да можат навистина да влијаат на политиките на другите држави наклонети кон државата чији застапници се тие. Овој труд е обид да се комбинира икуството од професионалните дипломати со наодите, заклучоците на интердисциплинарно истражување во дипломатијата. Одбраните теми, обработени во овој труд треба да послужат како општи насоки и со тоа го олеснуваат разбирањето на суштинските принципи, структури и развој на настаните во денешната дипломатија. Во понатамошната кореспонденција и другите мислења ќе бидат обработени во понатамошниот текст на научниот труд, исто така ќе бидат спомнати и другите препораки во врска со предизвиците на дипломатијата и начинот на справување со истите.

Клучните зборови: *дипломатија, 21-и век, предизвици, препораки, дипломати, политика, надворешна политика.*

Abstract

The objectives of this Master 's thesis is to analyze the challenges of diplomacy of the 21st century and its efforts to adapt to changes in the foreign policies of the countries worldwide. Will be discussed about the nature and purpose of diplomacy that has lately been extended to many fields and includes everything ranging from war and peace, foreign policy and internal, law, culture, literature, international organizations. As executors of the objectives of diplomacy diplomats will also talk about the many functions that they have as representatives of a state, they as designation diplomats do the functions like mediators, consular observers, negotiations, communicators and transmitters.

The research was done in analyzing the previous scientific papers and books written on the subject. So far there was extensive foreign literature which relates to diplomacy, and only a small part of the research of Macedonian authors were committed in this area.

In my opinion the diplomacy of the 21st century is precarious and unstable because in previous studies show that diplomacy is influenced by developments in the world. My recommendation would be the foreign policy of states, or diplomacy to be more effective and presents itself as the guardian of the identity and sovereignty of the country whose represented to be able to really an effect the policies of other countries or states inclined towards the state. This thesis is an attempt to combine experience of professional diplomats with the findings, conclusions interdisciplinary research in diplomacy. The selected topics covered in this thesis should serve as general guidelines and facilitate an understanding of the core principles, structures and developments in today's diplomacy. In the further correspondence and other posts will be processed in the text of the thesis, will also be mentioned and other recommendations in the connection with the challenges of diplomacy and the way deal with them.

Key words: *diplomacy, 21st century, challenges, recommendations, diplomats, policy, foreign policy.*

Предмет на Истражување

Предмет на ова истражување ќе биде најновата фаза во меѓународната дипломатија во 21 век, дипломатијата се почесто се означува како постмодерна, врз крупните промени во меѓународната дипломатија во 21 век, и силното влијание на крајот Студената војна и воспоставување на нов меѓународен поредок врз принципите на либералната демократија, слободна економија, правна држава, отворено општество и нови генерации на човекови права и слобода и др.

Понатаму, ќе се разгледаат етапите на појава и понатамушниот развој на дипломатијата. Суштинска карактеристика на постмодерна дипломатија и комплементарноста на билатерализмот и мултилатерализмот. Втора нејзина карактеристика е што некои класични структурни елементи (министерства, агенции, амбасади, пропагандата, постојани дипломатско конзуларни миси и двонасочно комуницирање) го задржуваат своето значење. Станува збор за појавата на нови дипломатии, економска, парламентарна, културна, религиска, воена итн.

Со нивното профилирање се зголемува изборот и опфатот на темите со кои дипломатите се занимаваат, а во исто време расте бројот на новите актери. Дипломатијата е посебна вештина и уметност, за водење на работи од областа на меѓународни односи (особени за водење на сите можни преговори) потребни се цела низа на лични својства, остроумност, дарба за запазување, способност за прилагодување и др. Исто така ќе се анализира и надворешно-политичките интереси на државата, како да се водат преговори, при што потребно е да се располага со што пошироки и темелни познавања од бројни самостојни науки. Во овој труд посебен акцент ќе биде ставен и преговори преку кои се остварува дипломатска активност на ЕУ и НАТО како и јакнење на новите фактори како што е економската и технолошката глобализација.

Истражувањето ќе се заокружи и со денешните новите проблеми во општеството како меѓународен тероризам, религиозни или етички мотивирани конфликти, нелегалната миграција, меѓународен криминал и корупција, што истовремено претставуваат проблеми и во дипломатијата.

Глава I

1. Вовед

Во денешните меѓународни односи, одбраната на националните интереси како конвенционалните дипломатски методи, дипломатски меморандуми и дипломатските иницијативи се далеку напредни. Постои пресвртница дека државите се обврзуваат да развијат политики насочени не само кон другите влади и меѓународни организации, туку и со странските јавни комори кои има за цел да се подобро странското јавно мислење. Во денешниот свет, знаењето, културата и комуникацијата станаа клучни зборови во дипломатијата. Јавната дипломатија стана една од неопходни елементи за надворешната политика со важноста на способноста да влијаат на јавноста и на дневен ред во меѓународниот систем, што се реконструира преку комуникација и информациски револуции. Денес, многу од државите или владите спроведува активни напори во јавната дипломатија со цел за да создаде позитивен имиџ во очите на странската јавност.¹

Дипломатијата се вклопува во светската политика во 21-иот век со новите модели, сосема дипломатијата се соочува и со непотребни прашања клучните функции, комуникацијата, преговарање и застапување на интереси сето ова е традиционално поврзано со дипломатијата, но за светот и државите никогаш не се потребни овие средствата повеќе од сега. Сепак дипломатијата се соочува со егзистенцијална криза и како збир на процеси за управување со се повеќе комплексни политики за денешната животната средина, и како збир на структури преку кои овие процеси работат. Оваа несигурност е одраз на зголеманата свест дека во трансформациски меѓународниот систем уште доминираат суверени држави со тоа што одговараат на промените на неколку меѓусебно поврзани нивоа. Додека комплексната политика на агенди уште е на централно ниво, ако се менува улогата на државата тогаш голем број норми, правила и улоги поврзани со дипломатијата, како што е и развиено во текот на последните неколку векови веќе не се погодни за наменување .

¹ Evan POTTER, « Canada and the New Public Diplomacy », Netherlands Institute of International Relations,P.3

Јасно е дека основните прашања во врска со целите на дипломатијата, се вклучени во него и во какви форми и практики и што треба да се преземе за да се справи со новите предизвици на политиката.

Ова се однесува на меѓународните организации, како и на институциите на националната дипломатија и нуди сосема различна перспектива, од тие базирани факти дека дипломатијата е нерелевантна на глобалните потреби. Односно дипломатијата има главна улога во тие потреби само што треба да се адаптира во побрз начин на потребите на околината која брзо се менува. Целта е да се истражуваат на околните загатки и предизвици со кои се соочува современата дипломатија. Тоа се базира врз основа на доказите кои се политички практиканти или така речено лекари на оваа политика. Не само професионалните дипломати туку се повеќе од широк спектар се вклучуваат учесници во донесувањето на меѓународната политика и анализите од надрворешни наблудувачи на меѓународната политика. Целта е да се вежба запознаени аргументи во врска со сегашната состојба на дипломатијата и нејзините можни иднини. На исто време се прифаќа дека во светот на дипломатијата стана повеќе различни и комплексни односи на своите задачи и оние кои се вклучени во неа. Институциите на дипломатијата треба да работат со растечка заедница на “засегнати страни“, дипломатијата треба да стане бизнис на управување со многу варијации, кој е клучна функција на дипломатската средина. Целта е да се разгледа она што е вид на целокупната слика на дипломатијата во почетокот на 21 век, тие се преставуваат со нивните импликации за понатамошниот иден развој. Извештајот претставува збир на меѓусебно поврзани прашања на дипломатијата. Фокусирањето на предизвиците со кои се соочува практиката на дипломатијата е од лоцирање на нив во рамките на системот кој ни помага да се истражуваат во повеќе кохерентен начин на модалитет. Утврдувањето на промени на моделите на современата дипломатија во оваа рамка под поим се нарекува “интегративна дипломатија”.²

Едно важно прашање во развојот на таква рамка е нејзиниот опсег, што се смета за “дипломатија”. Ова претставува дел од сложувалката околните менувања на природата и статусот во светската политика. Обидите да се справат со менување на глобалната животна средина често имаат одговори на зголемената двосмисленост на улогите и односите со доделување на терминот “дипломатија.”. на голем број на активности

² <http://www.sciencediplomacy.org/article/2017/eu-trade-policy>

ангажирани од страна на различни актери кои работат на светската сцена. Оттука имаме голем дел на активности, додека меѓународните функции и целите на дипломатијата и доделува терминот “дипломатија” кое што нуди малку повеќе просветлување и создава конфузија.

Од друга страна, очигледно е дека учеството на поголем спектар на недржавните актери е фундаментално менување на животната средина во кој се појавува на обликување и извршување на меѓународн и домашните политики. Признавајќи ја важноста на недржавните актери, во фокусот на државите поврзани со механизмите на дипломатијата и нивниот одговор на брзо менување на животната средина во која растечка меѓународна вклученост на не-државните субјекти е критичен елемент. Јасно е актерите кои влијаат на дипломатијата се прошири и дека тие се услов за модели на глобална комуникација, и често влијаат на резултатите од политиката. Но, следејќи ја дискусијата се претпоставува дека процеси и структури кои што ја опкржуваат државата врз дипломатијата остануваат значајни и се витални карактеристики за глобално владеење. Бидејќи на ова важно е да се разбере како на органите на државата се базирани на дипломатија и се адаптираат на промените заедно со стратегии или на (“дипломатија”) на невладините актери.³

2.Интегративна Дипломатија

Клучот на перспектива е користен во оваа тема кое се нарекува “интегративна дипломатија”. Наменето е да укажува на тоа дека клучот за разбирање на дипломатијата е дефинирана со проекти во регионална интеграција. Но за бидеме сигурни, тие се главни карактеристики на тековниот дипломатската средина и сегашноста на политиката со низа предизвици и можности кои се во контексот на Европската служба за надворешна акција. Но интеграцијата на националните заедници низ целиот свет, особено во контекстот на Европската унија, обезбедува само дел од сликата. Уште поважно, брзо менувањето на пејзажот на светската политика е обележана со спротивставени тензии кои се глобално и на национално и регионално во нивниот делокруг. Како резултат на комплексна текстура прифаќа дезинтегративни квалитети.

³ Brian Hocking, Futures of diplomacy <<Integrative Diplomacy in the 21st Century>> (2012), Pp 9-10

Терминот “интегративна дипломатија” е намената за снимање на некои од клучните карактеристики на дипломатскиот милје од суштинско значење за почитувањето на предизвиците со кои се соочува креаторите на политиката во ерата со преполн агенди и повеќе тесни модели на комуникација. Тука е главниот предизвик со кои се соочува креаторите на политиката и дипломатијата. Идеите кои го поткрепуваат оваа перспектива, на 21-ви век.⁴

2.1. Помеѓу промени и континуитетот

Во врска со моменталната состојба на интегративната дипломатија влијанието на промената во неговата форма и функции признава континуитети кои се услов за неговата еволуција. Ова е во спротивност со традиционалните и континуираната акцент на дисиконтинуитети претставени од страна на идентификација на “новата” дипломатија која се појавува во одговор на меѓународните и домашните промени. Поконкретно, интегративна дипломатија укажува на тоа дека во 21-иот век дипломатијата се карактеризира со карактеристики на пред-модерна, модерна и постмодерна структура и процеси. Аспекти на секоја од овие “слоеви” одреди на моделите на современата дипломатија со елементи на “нови” и “стари” помешани во сложени модели кои минуваат низ периоди на време, за производство на моделите на промени на трите меѓусебно поврзани нивоа на дипломатските околина; глобално, национално и регионален дипломатски системи. Секој систем се состои од групи на актери, модели на интеракција и норми на правила на однесување кои се пак оспорени од страна на барањата за промена на глобалната и домашната политичка средина.

2.2. Интеграција помеѓу агенди и арени

Стана баналност да се тврди дека светската политика се карактеризира со зголемена интеракција помеѓу групи на прашања кои некогаш биле релативно одвоени. Преземање на трговската агенда како еден пример, аспекти на агендите на глобалната средина и развојот се сега цврсто вградени во трговски преговори. Презентација на квартална дипломатија и развој на Хилари Клинтон во 2010 година, ја истакна поентата дека дипломатијата со развој и одбраната се поврзани поблиску од предизвиците на справување со транснационалниот тероризам и проблемите што произлегуваат од

⁴ <http://www.encyclopedia.com/social-sciences/applied-and-social-sciences-magazines/international-integration>

нестабилните држави. Тоа пак дава импликации за локации во кои се јавува односите меѓу агентите на дипломатијата во 21-иот век.⁵

На мултитерално ниво, се поголем број на меѓусебна поврзаност е предизвик на границите на функционалните меѓународни организации и традиционалните работни процеси, но во домашно ниво политиката за поврзување се предизвиците за координација помеѓу повеќе различни компоненти на меѓународните процесни политики, се една од главните последици на овие трендови е да се намали на границите помеѓу организационите параметри кои традиционално ја дефинира дипломатијата.

На едно ниво се случува и дипломатијата во рамките на националните граници (во локалните власти се обидуваат да проектираат своите интереси во рамките на регионалните и меѓународни арени). На друг начин, улогата и уставот на меѓународните организации, како арени на меѓународни активности се редефинира.

2.3. Интеракција меѓу актерите

Современата дипломатија е ангажирање на повеќе широк спектар на актери заедно со професионалните дипломати. Ова се одразува на развојот на граѓанското општество и нивните барања за учество во процесите на светската политика. На глобалната финансиска криза повторно се разбуди долготрајните проблеми со комерцијална дипломатија, а со тоа и на односите меѓу дипломатите и бизнис заедницата. Како да се приспособат на интересите, без разлика дали во мултилатерални или националните дипломатии, еден од клучни предизвици се кои се соочува дипломатијата. Овој феномен доведе до голем број на слики кои се обидуваат да го опфатат начините на кои меѓународните процеси се менуваат како што се “повеќе чинители ” и “мрежната” дипломатија. Овие признанеа се, зголемената интеракција помеѓу агенти на државни и меѓународни организации, без разлика дали се наоѓа во граѓанско општество или бизнис заедницата. Додека сликата на мрежната дипломатија има добиено добар дел од вниманието, има релативно малку дискусија на импликации за практиката на државата врз дипломатијата, но влијанието на нејзините норми и барања ги пласираат на професионална дипломатија.⁶

⁵ <https://www.vox.com/2015/7/24/9031597/hillary-clinton-quarterly-capitalism>

⁶ http://site.iugaza.edu.ps/wmodallal/files/2010/02/Modern_Diplomacy.pdf

2.4. Интеграција на дипломатски процеси

Голем дел од дебатата на сегашната состојба на дипломатијата прифаќа традиционално дистинкции, но и се намалува важноста. Така разликата помеѓу билатерализам и мултилатерализмот, е карактерот и улогата на самитот на дипломатијата како специфичен модалитет, на пример особено како што е Европската унија (ЕУ) се по комплексни средини. Покрај тоа меката моќ и нејзината манифестација во јавната дипломатија се бара да се интегрира одделни од главните текови на дипломатските односи.⁷

2.5. Структура и интеграција на дипломатија

Од претходната точка може да се види сите нивоа на дипломатска активност;

А) Во мултилатералните организации, каде што односите помеѓу меѓународните организации (МО) и меѓународни организации со граѓанското општество станаа критични прашања.

Б) На национално ниво дефинирање на улогите и одговорностите меѓу актерите на меѓународната политика на управување се прошири и се повеќе стана неизвесно.

Ц) На регионалното ниво, Договорот на пост-Лисабон претставува посебен сет на прашања во врска со природата на соодветната структура за проширена дипломатија на ЕУ.⁸

Овие случувања во дипломатското милје се создаде средина во која се дебатира основните прашања во врска со природата и улогата на дипломатијата. Што е дипломатија како активност?, Дали има место во глобализираниот меѓународен систем, кој ја нагласува потребата за глобалното владеење и потребата за “пост-дипломатски” процеси?. Кој сега се ангажира со дипломатијата?.

Комплексните мрежи се слоган во управување со светската политика, каде што го прави професионалните дипломати и групи на активности во кои тие традиционално се ангажирани.⁹

⁷ Види повеќе на - <http://www.eisa-net.org/be-bruga/eisa/files/events/stockholm/Mai%27a%20Cross%20EU%20PubD%20paper.pdf>

⁸ Види повеќе на - <http://www.lisbon-treaty.org/wcm/the-lisbon-treaty/>

3. Дефинирање на новата јавна дипломатија

Светот во кој јавната дипломатија се смета како еден од остатоци од дипломатски дијалог брзо исчезнува. Така во светот во која јавна дипломатија може лесно да се отфрли како обид на манипулација на странските јавности. Со цел за да се разбере новата јавна дипломатија правилно, не е потребно да се откаже од последните случувања во 19 век од дипломатија или така речено стариот стил на дипломатија, ниту пак препорачливо е да се направи напредна проекција на историски практики во сегашната меѓународна средина или денешната новата дипломатија. Новата јавна дипломатија е повеќе стандартна компонента на целокупната дипломатска практика и е повеќе од еден вид на пропаганда за дипломати. Вистина е дека министерствата за надворешни работи се уште се борат да се стави концептот во пракса на мулти-актерна меѓународна средина.¹⁰

Некои дипломатски услуги се всушност за да се изгради нивната јавна дипломатија на импресивна традиција со пропагандски одлуки. Но несовршености на јавна дипломатија не треба да се прикрије фактот дека постепено станува вткаена во структурата на главната дипломатска активност. Во голем број на билатерални односи тоа веќе станува леб и путер на многу дипломати. Како на пример во врските на САД-Канада, Западна Европа или помеѓу некои југоисточни азиски земји.

Новата дипломатија, како што ја нарекуваат е во голема мера, но сосема јавната дипломатија и бара различни вештини, техники и ставови од оние кои се наоѓаат во традиционалните дипломатија.¹¹ Во Европа јавната дипломатија стана главен елемент во меѓународните односи. Извештајот во 2002 година од германскиот Аусвертигес Амт (Auswärtiges Amt).¹² Министерството за надворешни работи дојде до заклучок од историски размери за улогата на амбасадите на ЕУ во другите земји членки.

⁹ Ibid. Supra, 3

¹⁰ The study of public diplomacy is a new and expanding field. CPD defines it as the public, interactive dimension of diplomacy which is not only global in nature, but also involves a multitude of actors and networks. It is a key mechanism through which nations foster mutual trust and productive relationships and has become crucial to building a secure global environment. There is no single agreed-upon definition of the term; this lack of definitional consensus may well prove to be a good thing. See: <https://uscpublicdiplomacy.org/page/what-pd>

¹¹ Allan Gottlieb, 'I'll be with You in a Minute, Mr Ambassador': The Education of a Canadian Diplomat in Washington (Toronto: Toronto University Press, 1991) p. vii.

¹² https://books.google.si/books?id=EJpEAgAAQBAJ&pg=PA37&lpg=PA37&dq=Ausw%C3%A4rtiges+%D0%90mt,+report+2002&source=bl&ots=FJKcj8KLMo&sig=t40RcyxObfDHvAT4ptWiY7bLXY&hl=en&sa=X&ved=0ahUKewje4f_vt9PYAhUImrQKHTqhAt8Q6AEINzAC#v=onepage&q&f=false

Во Европа јавна дипломатија се гледа како приоритет број еден во текот на целиот спектар на прашања и двата примери нагласуваат проширока точка, во регионите се карактеризаат со голема доза на економски и политички меѓузависност, како високо ниво на интерконекција на граѓанско општество.¹³ Можеби најконцизна дефиниција за јавна дипломатија е даден од страна на Павел Шарп (Paul Sharp) во неговата книга, каде што тој го опишува како “ процес со кој директни односи со луѓе, и во земјата се преземаат за унапредување на интересите и да се прошируваат на вредностите на оние кои се застапени” .¹⁴ Пред 15 години Ханс Туч (Hans Tuch) ја дефинира јавната дипломатија како “ процес на комуникација со странски јавности, во обид да се донесе разбирање за идеи и идеали на својата земја како и нејзините национални цели и политики”.

Туч потврдува дека јавната дипломатија е нешто како нова дипломатска парадигма, ниту пак тоа што во секоја смисла заменува дискретна и доверливи односи меѓу државните претставници, што секако не е така. Тоа е навистина важно да се нагласи границите на она што е ново за дипломатијата, а не да је преувеличуваме важноста на јавната дипломатија.

Дефиницијата на Туч е убедлив, но кога ова анализа се разликува, не ја гледа јавната дипломатија воопшто како уникатно со активности, и покрај тоа што ја нагласува и во практиката на држави. Големи и мали недржавни актери и наднационални и локалните играчи ја развивуваат јавните политики на дипломатија за своите сопствени интереси.

15

Според медиумскиот ум, Кофи Анан (Kofi Annan), ОН ги покажува наднационална јавна дипломатија во акција, и во европската комисија, Жозе Мануел Баросо (Jose Manuel Barosso) даде врвен приоритет на ЕУ за јавна комуникациска стратегија. Интересно е тоа што сепак Џон Хемери (John Hemery) се однесува во неговата книга сосема друго, ниту една од овие две организации не даваат многу внимание на обука за јавноста на дипломатија на своите меѓународно оперативни персонал, кој се чини на доказите дека тие се јавни почетници на дипломатија.

¹³ Ambassador K. T. Paschke, Report on the Special Inspection of 14 German Embassies in the Countries of the European Union (Berlin: Auswärtiges Amt, 2002).

¹⁴ http://sipa.jlu.edu.cn/_local/D/8D/17/BF7324F591A4B431195B255111E_A39C6EFE_19EF3B.pdf

¹⁵ Hans Tuch, *Communicating With the World: US Public Diplomacy Overseas* (New York: St Martin's Press, 1990), p. 3.

Невладините организации (НВО) – (NGO) исто така покажаа дека тие се особени вешти што влијаат врз надворешната јавност. Дефинитивно на сите кампањи од страна на глобално ниво оперативни невладини организации како што се Гринпис (Green Peace) или Амнести интернешенел (Amnesty International) се испостави да бидат подеднакво успешни, но нивната ефикасност генерално привлече восхит на министерствата за надворешни работи, кои се обидуваат да работат во повеќе течност на меѓународни мрежи.¹⁶

Она што е уште поважно, може да се забележи конвергенција на интереси меѓу државите и невладини организации-актери, кои претходно ги разгледавме се една со друга како конкуренти. Конвенцијата од Отава од 1997 година (на договор за забрана на мини)¹⁷ и воспоставување на Меѓународниот кривичен суд се само две истакнати примери на голем број на глобалното владеење на иницијативи каде што се наведуваат држави, невладини организации и со тоа ОН ги здружи силите во мобилизирање на меѓународната јавност. Меѓународни компании кои работат во глобалниот пазар сега и исто така се соочуваат на нивните социјални и на етички одговорности, нивните политики за јавна дипломатија се полека но сигурно станува повеќе посоефицициран.¹⁸

Некои се подобри од другите, во многу земји завидува на професионализам и јавната дипломатија ги пожува силите на некои од големите мултинационални корпорации. Со други зборови, дипломатијата е оперативна во мрежата на животната средина, но е оддалечена од хиерархиска центрични модел на меѓународните односи. Брајан Хокинг (Brian Hocking) тврди дека, она што е од интерес тука е дека на областа на јавната дипломатија со различни видови на актери кои се во можност да научат лекции од витално значење едни од други.

3.1. Вториот концепт на Јавна Дипломатија

Јавна дипломатија е наменета за странските јавности или публика, и стратегиите за справување со таквите јавности треба да се разликува од домашната социјализација на дипломатија. Сепак, со одделување на јавните работи (кои се насочени кон домашната публика), од јавната дипломатија (кои се занимаваат со странски целни групи) се

¹⁶ <http://assets.press.princeton.edu/chapters/s7089.pdf>

¹⁷ https://en.wikipedia.org/wiki/Ottawa_Treaty

¹⁸ On countries and companies 'swapping places', see Wally Olins, Trading Identities: Why Countries and Companies are Taking on Each Others' Roles (London: Foreign Policy Centre, 1999).

повеќе се во судир со “меѓусебно поврзани“ реалности на глобалните односи. Ангажирање со сопствените домашните актери со цел за развој на надворешната политика и надворешните идентитски-градења стана дел од стратегијата за јавна дипломатија на земји како што се Канада, Чиле и Индонезија.¹⁹ Во домашен контекст социјализација на дипломатијата е позната тема за министерствата за надворешни работи, но тоа е она што заслужува повторно да се обнови вниманието како на домашниот така и на странските димензии на ангажманот со “јавноста”.

Ова е, за пример како претпоставената интеркултурен јаз меѓу западот и исламскиот свет, се гледа од фактот дека британската надворешна работа разговорите ги прави преку блиско-источна политика со умерени домашни муслимански организации, и јавната дипломатија и односи со јавноста се под директно влијание од страна на силите на глобализацијата и неодамнешната револуција. Тоа во смисла е, ера во која стана се повеќе важно да се влијае врз мислењето во светот, домашната и меѓународната комуникација со јавноста стана се повеќе комплексен предизвик за министерствата за надворешни работи.

3.2. Третиот концепт на Јавна Дипломатија

Јавна дипломатија често се портретира како еден начин на проток на информации, но во основа се насочени кон изневерување позитивните аспекти на земјата за странските јавности. Во реалноста и како што се појавуваат во голем број на земји, некои од државните иницијативи потсетуваат помалку од традиционалните активности на информациски оддели. Иновативната “Средна класа на држави кое испаѓаа во групата Средна моќ” (Middle Powers) кои се Норвешка и Канада се две претходници земји во областа на јавната дипломатија, кои се дискутирани од страна на Алан Хенриксон (Alan Henrikson). Тој го дискутира темата како процесот на учење се одвива, иако во некои места тоа станува по цикличен, но тоа се сосема јасно дека новата јавна дипломатија треба да остане во фаза со меѓународни актери кое прифаќаа повеќе и повеќе дека тие треба да се вклучат во дијалогот со странската јавност, како услов за успех во надворешната политика.

¹⁹ See for instance Evan H. Potter, *Canada and the New Public Diplomacy*, Clingendael Discussion Papers in Diplomacy, no. 81 (The Hague: Netherlands Institute of International Relations ‘Clingendael’, 2002); and interviews with foreign diplomats.

За да се биде сигурно јавната дипломатија не е алтруистичка работа и тоа може да продолжи со широк спектар на цели, како на пример во областа на политичкиот дијалог, трговијата и странските инвестиции, воспоставување на врски со групи на граѓанското општество. Но од друга страна исто така има и “Силната моќ” целите се како што се управување со Алијансата, спречување на конфликти или воена интервенција.

Како дипломатски метод, јавната дипломатија е далеку од некои принципи, некои јавни кампањи имаат врска со меѓународно застапување. Како што се спомнува во претходниот текст, јавна дипломатија се повеќе и повеќе поприсутно е активна во билатералните односи, но исто така може да биде активно од страна на меѓународни организации.²⁰ Национална варијанта на јавна дипломатија е повеќе конкурентен, со оглед на тоа мултилатералната јавна дипломатија може да се види како покооперативна форма на ангажман со странски јавности. Марк Леонард (Mark Leonard) со право се укажува дека има мала предност во производството, на пример граѓанското општество за градење или промоција на добро владеење на активност експлицитно доаѓаат од една земја.²¹ Сепак постојат и други неконвенционални форми на јавната дипломатија. Политички лидер може дури и да се вклучи во јавната дипломатија за одбрана на странска колега во меѓународна репутација. Случајот во 2004 година, кога Тони Блер (Tony Blair), Герхард Шредер (Gerhard Schröder) и други шефови на влади во посета на либискиот лидер Гадафи (Gaddafi), во огромен знак на поддршка на непријателскиот лидер. Кој беше до неодамна брендиран како меѓународен злосторник и експонент на државен тероризам.²² Тоа не е целта да се прикажува необичната јавна дипломатија но интересно заслужува да се спомнува; намерното откривање на лоши вести, како на пример намерно ширење на вести за сопствената земја што е обврзана да биде примен во странство како несакан развој или како непријател. Еден неодамнешен пример за “негативните бреднирања“ беше холандското министерство за правда и комуникација во 2004 година што дојде до ситуација 26.000 нелегални баратели на азил на крајот ќе бидат протерани од Холандија.

²⁰ For an interesting case study, see Michael Merlingen and Zenet Mujic, ‘Public Diplomacy and the OSCE in the Age of Post International Politics: The Case of the Field Mission in Croatia’, *Security Dialogue*, vol. 34, no. 3, pp. 269–83

²¹ On competitive and collaborative diplomacy, see Mark Leonard with Catherine Stead and Conrad Smewing, *Public Diplomacy* (London: Foreign Policy Centre, 2002), pp. 22–30.

²² https://books.google.si/books?id=tV9oAgAAQBAJ&pg=PA446&lpg=PA446&dq=tony+blair+gerhard+schr%C3%B6der+and+muammar+gaddafi&source=bl&ots=eIabTSmyW&sig=ch3q5LTiwu7smpr1wb27JMtvi2o&hl=sl&sa=X&ved=0ahUK EwiyhLTbwtXYAhWOKewKHZ0_DgAQ6AEIOTAF#v=onepage&q&f=false

Ова вест за “протерување” или “потенцијал за масовна депортација” на странците од земја со репутација за полиберална политика за имиграција брзо се шири преку светот и се посакува да има навистина ефект на последобателно намалување на бегалците во Холандија а и така во 2016 година кој се случи голема мигрантска криза низ цела Европа.²³

Ваквите иницијативи имаат директно влијание врз надворешната политика и билатералните односи со другите држави, што доведува нашата дискусија на повеќе општа точка на односот помеѓу јавната дипломатија и надворешната политика.

Тоа е примамливо да се види дека јавната дипломатија е како уште еден инструмент на надворешната политика, како што се спомнува во однос на наеодамнешната дебата во САД. Треба да се внимава премногу блиску поврзаност помеѓу надворешната политика и јавната дипломатија, меѓутоа како што тоа може да го оштети кредибилитетот на земјата во нејзините комуникации со странската публика. Прегледот што јавната дипломатија активностите ги прави во суштина насочени кон создавање на јавното мислење во земјата, кој ќе им овозможи на целната земја кои политичките лидери да донесуваат одлуки со кои се подршка на целите на надворешната политика на земјата, надворешно – политички цели се премногу механички и амбициозни.²⁴

Во секој случај треба да се има во предвид дека влијанието на владините активности може да предизвика во други општества да има тенденција. Американските искуства по септември 2001 година се пример. Во првата концепција на администрација на Џорџ Буш (George Bush), за јавна дипломатија како инструмент во функција на краткорочни цели, се појави една тешка ситуација кој тешко ќе беше да се управува со политика во насока која ја дисоцираше јавната дипломатија од “војна против тероризмот” и “судир на цивилизации” . Кое се составаше американската политика на Блискиот Исток, и во целната популација на исламскиот свет.²⁵

Јавната дипломатија не треба да се развива без оглед на надворешната политика на земјата, и секогаш треба да биде во склад со среднорочните и долгорочните цели.

²³ <http://www.godfriedengbersen.com/wp-content/uploads/sopemi-2002.pdf>

²⁴ Michael McClellan, ‘Public Diplomacy in the Context of Traditional Diplomacy’, in Gerhard Reiweger (ed.), Public Diplomacy, Favorita Papers, 01/2004 (Vienna: Diplomatische Akademie, 2004), pp. 23 and 24.

²⁵ Mark Leonard, ‘Diplomacy by Other Means’, Foreign Policy, September/ October 2002, p. 56.

Јавната дипломатија се базира на доверба и кредибилитет и често пати најдобро треба да функционира со долг хоризонт. Сепак реално е да се стремат да влијаат врз факторите што го сочинуваат психолошкото и политичкото опкржување во кое се однесуваат ставовите и политиките кон други земји.

Сепак целите на милјето на дипломатијата не треба да се мешаат со меѓународното лобирање. Дипломатијата има цел директно влијание врз специфичните политики, а поединците насочени кон лобирање се без исклучок на оние кои се во јамка на политичкиот процес. Спротивно на тоа има толку многу што јавната дипломатија може да ја постигне, а случајот за скромни цели е уште посилен кога јавната дипломатија има за цел да ги проширува мостовите помеѓу различните култури.

Кога Билатералните односи се комплицирани од културниот јаз меѓу вклучените граѓански општества, на дипломатите ќе им биде тешко да најдат вистински соговорници и да го ублажат вистинскиот тон.

На пример една е да се признае потребата од зборување или да се преговори со ‘Арапските држави’ но сосема друго е за да се дојде до младите во нивните формативни години во високо политизирани општествени земји од Блискиот Исток. Следна пречка е да се биде сигурно дека информациите се примаат на начин што е наменет, што далеку од лесно, бидејќи луѓето имаат тенденција да се сомневаат на мотивите на странските службеници. Во многу општества за жал припадниците на јавноста се оправдани да се сомневаат на секој што ќе стапи во доверба со претставниците на својата влада.

Затоа кога станува збор за справувањето со јавноста, дипломатите треба да работат понапорно за да се постигне кредибилитетот што е од суштинско значење за олеснување на надворешните односи. Ова е вистина, во земјите каде што владата не е доверлива но и во стабилните демократии, дипломатите знаат дека можеби не се најдобри амбасадори кога станува збор за комуникација со јавноста. Како што сугерира Шон Риордан (Shaun Riordan) во неговото поглавје, јавната дипломатија станува поефективна со помош на невладини агенти, земјата што испраќа сопственото граѓанско општество каде што со вработувањето со локални мрежи во целните земји постигнува поефикасна дипломатија.

4. Јавна Дипломатија и поврзаните концепти

Има три концепти кои заслужуваат внимание во дискусијата на јавната дипломатија, тоа се пропаганда, нација и брендирање културни врски со странството. Слично на јавната дипломатија, пропаганди и нација-брендиг се комуникација на информации и идеи за странските јавности со цел да се менуваат нивните ставови кон земјата потекло или закајнување на постојните верувања. Практиката на културните односи традиционално биле блиску до дипломатијата, иако е јасно се разликува од тоа, но последните случувања во трите полиња сега откриваат значително преклопување меѓу трите концепти.

4.1. Одвојување на новата јавна дипломатија од пропаганда

Пропаганда има многу подолг интелектуален педигре од јавната дипломатија и во контекст на оваа воведна дискусија е невозможно да се направи правда за литературата за пропаганда. Луѓето ја гледаат јавната дипломатијата како изблик на пропаганда, феномен со заеднички историски корени и приближно слични карактеристики, и затоа постои општ договор дека може да биде потопен во претходно постоечкиот концепт на пропаганда. Таквиот пристап е олеснет со широка и инклузивна дефиниција на пропаганда.

Според Велч, (Welch) на пример, пропаганда е "Намерниот обид да се влијае на мислењата на публиката преку пренесување на идеи и вредности за одредена цел, свесно наметната за да им служи на интересите на пропагандистите и нивните политички мајстори, или директно или индиректно.²⁶ Дефиниции како што е ова тешко се разликуваат од некои од дефинициите на јавната дипломатија кои се дадени погоре и затоа се практично заменливи. Лесно може да се види како јавната дипломатија може да се претстави како подмножество на пропаганда.

²⁶ David Welch, 'Powers of Persuasion', *History Today*, 49, August 1999, pp. 24–6.

Во најдобар случај, претпоставува новонастанато форма на меѓусебна поврзаност меѓу владите и странската јавност. Традиционалистичките студенти на дипломатијата во толкувањето за јавната дипломатија го приближуваат овој став, иако од сосема поинаква гледна точка.²⁷ Јавната дипломатија ја гледаат како корумпирана форма на дипломатска комуникација која повремено е корисна и затоа не е неопходно да се прегласи за анти-дипломатски-став кој го делат некои практичари. Како Ричард Холбрук (Richard Holbrooke) го нарекува овој став како 'Наречи ја јавната дипломатија, и ја нарекуваш и јавните работи со психолошки војување, ако навистина сакате да бидете слепи, пропагандата секогаш е на прво место".²⁸

Две клучни карактеристики на пропаганда се нејзиниот историска меморија и популарното разбирање за тоа како до манипулација и измама на странски јавноста. Пропаганда најчесто се смета за концепт со високо негативни конотации, засилени со спомени од Нацистичката и Комунистичката пропаганда, за тактиката на Студената војна и, неодамна, т.н. психолошките операции во конфликтите по Студената војна. Но, во современата дипломатска практика, исто така постојат и фундаментално различни и помалку непристојни начини за справување со странската јавност. На пример, ќе се разгледаат јавните кампањи од западноевропските земји со цел градење на граѓанското општество, владеење на правото и подобрување на демократијата во Источна Европа како пропаганда. Кога се отвора низите на пропаганда и јавната дипломатија, не ги олеснува работите во јавните кампањи, и на некои земји може да се спознае мешавина од современата јавна дипломатија и старата стилска пропаганда. Меѓутоа, тоа не треба да го прикрива појавувањето на нова јавна дипломатија како значаен развој во современата дипломатска практика. Пропагандата едноставно не може да ја опфати современата разновидност во односите меѓу дипломатските практичари и повеќе наметлива странска публика. На пример, се чини дека тешко да се изедначат холандските дипломати - за дискутирањето за интегративната политика на Холандија во контекст на Германската дебата за ризиците од радикализација меѓу исламските малцинства.

²⁷ As two lexicographers suggest, public diplomacy is essentially 'a late-twentiethcentury form of propaganda conducted by diplomats'; G. R. Berridge and Alan James, *A Dictionary of Diplomacy* (Basingstoke: Palgrave, 2001), p. 197.

²⁸ Richard Holbrooke, 'Get The Message Out', *Washington Post*, 28 October 2001.

4.2. Јавна Дипломатија и предизвиците за брендирање на нацијата

Вториот концепт во врска со оваа дискусија е национално брендирање или нација ребрендирање една од последните граници во маркетингската дисциплина. Практиката на брендирање на една нација вклучува многу поголема и координирани напори од јавната дипломатија. Јавната дипломатија е инициран од практичари, додека брендирањето е за мобилизирање на сите сили на една нација кои можат да придонесат за промовирање на нејзината слика во странство. Парадоксално, според истата причина, брендирањето на нацијата и јавната дипломатија се како браќа под кожата, а тоа објаснува зошто министерствата за надворешни работи во голем број земји изразија интерес во брендирање. Во светлината на преклопувањето помеѓу двете полиња, всушност изненадува тоа што дебатите за национално брендирање и јавна дипломатија се пренесуваат еден со друго како бродови во текот на ноќта. Ова делумно може да се објасни со фактот дека брендирањето се држи до полето на меѓународен маркетинг и имаат мал афинитет кон областа на дипломатијата.²⁹

Симон Анхолт (Simon Anholt), го објаснува тоа пишувајќи дека постои голема конфузија околу овој термин “Јавна Дипломатија”.³⁰ Во оваа перспектива, маркетингот се смета за мајстор на сите дисциплини, а комуникацијата со странската јавност е повеќе од било што друго прашање за примена на нејзините принципи во меѓународните односи.

Спротивното гледиште е дека тоа не служи ниту за национално брендирање, ниту за јавна дипломатија, сосема двете дискурса се целосно одделни. Тие се различни, но не и сосема различни, реакциите на зголемената експозиција на идентитетот на земјите и на ефектот на глобализацијата на меѓународна хомогенизација (покрај тоа се разбира тренд кон културна фрагментација). Модерните нации се повеќе и повеќе се слични еден кон друг, и има неколку работи коишто властите ги прават агресивни повеќе отколку што нивната земја се меша со другите, што се смета дека се рангираат подолу од лигата на нации. Познат е стравот на Словенија коишто мисли дека Словачка ќе му одземе неговото место според рангирањето.

²⁹ Jan Melissen, ‘Where is Place Branding Heading’, Place Branding, vol. 1, no. 1, 2004, pp. 26–7.

³⁰ Simon Anholt, ‘Theory and Practice of Place Branding’, Public Diplomacy and the Media: Diplomatic Academy Proceedings, vol. 6, no. 1 (Zagreb: Diplomatic Academy of the Republic of Croatia, 2004), p. 15.

Две концептуални разлики меѓу брендирањето на нацијата и дипломатијата веднаш го исполнуваат окото. Прво, нивото на амбиција на брендирањето лесно ги надминува ограничените цели и скромност на повеќето кампањи за јавна дипломатија. Едноставно кажано, за јавните дипломати светот не е пазар и практичарите постојано се потсетуваат на фактот дека дипломатската комуникација е само слаб дел од густите и повеќеслојни транснационални комуникациски процеси.³¹ Со други зборови, силата на јавната дипломатија лежи во препознавањето и прифаќањето од неговите ограничувања. Искусни консултанти знаат од искуство од прва рака да ги знаат огромните потешкотии да влијаат на странските перцепции, како што станува јасно и од поглавјето на Воли Олинс (Wally Olins)."Управувањето со брендот често е, како што знаеме, нешто сосема смирено, внимателното и бавно движење на постоечките перцепции. Тоа е процес како негламиорен, бидејќи е нестабилен и дава тешки работи за возбудата на новинарите " ³²

4.3. Преклопување на културните односи со новата јавна дипломатија

Културните односи се на некој начин поблиску до најновите трендови во новата јавна дипломатија, отколку пропагандата и националното брендирање. Во културните односи колку што е во новата јавна дипломатија, акцентот сè повеќе се зголемува за ангажирање со странската публика, со продажба на пораки, на заемност и воспоставување на стабилни односи и кампањи управувани од политиките за јавни добра, за "долги дестинации", наместо краткорочни потреби, како и за освојување на "срцата и умовите" и градење на меѓусебна доверба. Додека традиционалните културни врски често се сметаат за прилично јасен (и потценето) дополнување на меѓудржавните односи, сега исто така вклучуваат целосно нови области и општествени одговорности. Секако има уште многу причини за традиционалните странски културни активности, но според гледиштето на голем број практичари културните односи како поширок концепт исто така вклучуваат нови приоритети, како што се промовирањето на човековите права и ширењето на демократските вредности, поими како што се доброто владеење, и улогата на медиумите во граѓанското општество.

³¹ Simon Anholt, 'Introduction', Journal of Brand Management, special issue on 'Country as a Brand', vol. 9, nos. 4–5, 2002.

³² On nation-branding, see Wally Olins' chapter in this book and Wally Olins On Brand (London: Thames & Hudson, 2003).

Современите културни врски како поширок концепт резултираат со мерка на преклопување работата на дипломатите, особено оние што ја практикуваат јавната дипломатија. Оваа постепена конвергенција помеѓу јавната дипломатија и културните односи ги заматуваат традиционалните разлики. Ентузијастите од културните односи може да се грижат дека новата јавна дипломатија ги загрижува нивните области додека практичарите на традиционалната јавна дипломатија може да чувствуваат дека практиката на влијание врз странска јавност е се разредена со нови практики. И двете ќе мора да се договорат за тековните трансформации во дипломатската практика и транснационалните односи. Новата јавна дипломатија веќе не се ограничени на пораки, промотивни кампањи, или директни владини контакти со странските публики кои служат за надворешни-политички и цели. Исто така, станува збор за градење на односи со актерите на граѓанското општество во други земји и за олеснување на комуникациските мрежи помеѓу невладините партии во земјата и во странство. Понатамошните дипломати ќе станат се повеќе запознаени со овој вид на работа, а со цел да го направат тоа многу подобро, тие се повеќе ќе треба да се свртат кон невладини иницијативи, да соработуваат со не-официјални агенти и да имаат корист од локалната експертиза внатре и надвор од амбасадата. Сепак, дипломатијата се одвива во меѓународна средина која веќе не може да се опише како исклучиво државно-центрично, а дипломатите имаат удел во различни форми на транснационални односи. Утрешните експерти за јавна дипломатија ќе бидат оператори во сложени транснационални комуникациски мрежи и градење доверба и олеснување на, прекуграничните врски на граѓанското општество со дел од нивната основна дејност. Палмерстон (Palmertson) можеби имал право да каже дека нациите немаат постојани пријатели, но исто така и уметноста на дипломатијата вклучува примање на други луѓе на едната страна. Со цел да се заштитат нивните интересите во еден глобализиран свет, на земјите им се потребни постојани пријатели во други земји. Затоа, министерствата за надворешни работи веројатно нема да го ограничат својата јавна дипломатија на традиционална политички ориентирана и се повеќе неефикасна еднонасочна

комуникација со странските публики. Без оглед на последиците, преклопувањето меѓу јавната дипломатија и постмодернистичките културни односи се обврзани да растат.³³

5. Дипломатија и индивидуализмот

Дипломатијата е управувањето со промените во светот и за многу векови институцијата на дипломатијата навистина успеа да се прилагоди на повеќекратни промени во проширување на меѓународното општество. Дипломатска пракса денес не само што се занимава со трансформации во односите меѓу државите, но постепено, исто така, треба да се земе предвид променливата структура на транснационалните односи. За дипломати, цивилното (граѓанското) општество е важно на начин, кој беше незамислив пред само една генерација. Обичните поединци се повеќе се видливи во практиката на дипломатијата, особено во областите на јавната дипломатија и конзуларот односи.

Што се однесува до друго, гледајќи ги сопствените граѓани потрошувачи во странство стана главен сектор за раст на министерствата за надворешни работи, Јавната дипломатија е уште еден таков сектор на раст кои постојат огромни области на дипломатска работа и многу билатерални односи во кои контактите со јавноста во странство немаат приоритет, но бројот на земји кои ја истражуваат потенцијалната волја на јавната дипломатија продолжува да расте. Веројатно не е претерување да се сугерира дека овој развој е показател за фактот дека еволуцијата на дипломатијата достигна нова фаза. Оние кои ја гледаат јавната дипломатија како постмодерна пропаганда или како усна услуга како последица на последната мода во воведувањето на меѓународните односи пропуштаат фундаментална точка. На луѓето отсекогаш им значело за дипломати, но оваа точка е донесена на ново значење. Демократизација на пристапот до информации ги претвори граѓаните во независни набљудувачи, како и на наметливо учесниците во меѓународната политика, и новата агенда на дипломатијата само се додаде на потпора на лабаво организирани групи на поединци. Министерствата за надворешни работи се повеќе ги земаат на предвид загриженоста на обичните луѓе - и имаат добри причини за тоа. Експлозивниот раст на недржавните актери во изминатава деценија, растечкото влијание на транснационалните протестни движења и подем на новите медиуми ја ограничија слободата на маневрирање на официјалната

³³ Martin Rose and Nick Wadham-Smith, *Mutuality, Trust and Cultural Relations* (London: The British Council, 2004), pp. 34–5.

дипломатија. Неофицијалните играчи се покажаа да бидат исклучително агилни и способни за да мобилизираат поддршки со брзина што е застрашувачки за прилично попробирливи надворешно-политички бирократии.

На пошироката јавност се покажува уште потешка цел за дипломати. Странските публика нема тенденција да ги следат договорените правила, ниту, пак тие обично имаат јасно артикулирани цели. Многу дипломати се збунети од неостварливоста и очигледна непредвидливост на јавните групи во странските граѓански општества, што го прави предизвикот на јавната дипломатија вистински.

Глава II

1. Новата ера на јавна дипломатија

Настаните од 11 септември 2001 година ја поттикнаа обновената дебата за димензија на дипломатијата која во различни форми има значителен број на педигре. Но, како и со претходните дебати во врска со тоа што е “старо” и “ново” во практиката на дипломатијата, постои опасност да не ги поставува клучните прашања во рамките на пошироките промени во светската политика. Поконкретно во контекст на темата на актуелните преокупации со спроведување на стратегии за јавна дипломатија и развој на нови механизми во рамките на министерствата за надворешни работи за нивното нагледување и доведеа до опасност од недоразбирање на значењето на јавната дипломатија и збунувачката нејзината улога како начин на остварување на моќта со променливите средини во кои е проектирана моќноста. Покрај тоа, со овие примери може да помогне да се објаснат проблемите со кои се соочуваат владите во искористувањето на јавната дипломатија, особено во средини обележани со високи нивоа на меѓукултурни тензии и конфликти, како што сега се наоѓа во Блискиот исток и во Балканскиот полуостров. Со ова се сугерира дека сегашната дебата за државната дипломатија, мора да се види во контекст на подлабоки трендови кои ја подржуваат менувачката природа на дипломатијата како активност и околината на светската политика во која работи.

Всушност, јавната дипломатија може да биде поважна од она што ние ја разбираме, но не секогаш во начините што се препоставува. Обидувајќи да се проникнува во повеќеслојната природа на јавната дипломатија, се бара од прво да ги откопчаме или отстраниме низите од кои е составен. Иако јасно се поврзани, тие обезбедуваат различни перспективи за целите на претпоставките кои го поткрепуваат неговото распоредување.

Се претпоставува дека треба да се преиспита аргументацијата на “меката моќ” со која многумина од дебатата за јавна дипломатија станаа испреплетени. Конечно, ќе се разликува местото на јавната дипломатија во две спротивставени модели на дипломатија, од една страна државен центар, хиерархиски модел во кој се дава нов акцент на јавната дипломатија во рамките на традиционалниот имиџ и меѓувладини односи; и од друга страна “мрежен” модел на дипломатија. Предлогот овде е дека може да има напнатост меѓу претпоставките на кои се конструираат потрадиционалните пристапи кон јавната дипломатија и барањата за реконструирање на стратегии за јавна дипломатија што има потреба од мрежен пристап.

1.1. Оценување на Новата јавна дипломатија во 21 век.

Отривање на новата јавна дипломатија е еден од проблемите во оценувањето на местото на јавната дипломатија во рамките на променливите светските политики, тоа што го потсетува на голем број теми кои често предлагаат различни-конфликтни цели и задачи за дипломатијата. Препознавањето на дипломатијата помага да се објаснат и корените на стратегиите за јавната дипломатија а од друга страна очекувањата на нивните практичари може да биде фрустрирана. Предлогот дека постои или треба да биде поврзаноста помеѓу јавноста и практиката на дипломатијата го опфаќа карактеристичните елементи. Од една страна постои нишка на демократска одговорност, која Харолд Николсон (Harold Nicholson), ја идентификува како еден од елементите на променливото меѓународно опкружување по големата војна, и стравува дека ќе се загрози остварувањето на ефективна дипломатија.³⁴ Сепак нормативно верување во “отворена дипломатија”, чија прецизна дефиниција беше генерално нејасна, сигурно не подразбираше активна улога на “јавноста”, но тоа може да се дефинира.

³⁴ Н. Nicolson, *The Evolution of Diplomatic Method* (London: Thornton Butterworth, 1939), p. 90.

Според Каннинг (Canning), кој ја препознат моќта на она што тој го нарекува “Фатална артилерија на јавното возбудување”, А Меттерних и Талејранд (Metternich and Talleyrand), беа премногу свесни за моќта на јавното мислење во европската политика во пресрет на Француската револуција кои се обиде да се манипулира со странското мислење преку употреба на весникот.³⁵ По еден век и половина подоцна импулсот кон демократска одговорност се претвори во верување во можноста за директно вклучување на јавноста во дипломатијата.³⁶ Според еден поборник на овој пристап, владите како сложени ентитети реагираат на многу импулси, но, најверојатно ќе одговрат на перцепциите за надворешните закани, додека главен извор на мирни иницијативи се “обичните граѓани и доброволно здружување”.³⁷

1.2. Јавната дипломатија и употребувањето на јака и меката моќ

Во светлината на овие препознатливи, но меѓусебно поврзани аспекти на јавната дипломатија, не е изненадувачки што се соочуваме со очигледно контрадикторни толкувања на неговото значење и техники што се сметаат за соодветни за спроведување на стратегии за јавна дипломатија. Во суштина, овие се рефлектираат врз комплексноста на современиот државен занает, и модалитетите на моќта што се релевантни за остварување на целите на политиката. Неколку аналитичари направија повеќе за да ги раздвојат овие комплексности, но од гледна точка на САД. Контрастот помеѓу корисноста на тврдата (јаката) и меката моќ стана клучен принцип во тековната дебата за значењето на јавната дипломатија. Аргументите кои се однесуваат на ограничувањата на јака или воена моќ и предности кои можат да произлезат од употребата на “атрактивна” моќ, е вкоренета во фактори како што се културата, идеалите и вредностите, и ги охрабрува истовремено и другите да го сакаат основните претпоставки меѓу застапниците на зголемена улога на јавната дипломатија.³⁸

³⁵ <http://www.egyptandaustria.at/documents/Metternich,%20the%20Great%20Powers%20and%20the%20Eastern%20Question.pdf>

³⁶ K. Hamilton and R. Langhorne, *The Practice of Diplomacy: Its Evolution, Theory and Administration* (London: Routledge, 1995), pp. 124–7.

³⁷ E. Potter (ed.), *Cyber-Diplomacy: Managing Foreign Policy in the Twenty-First Century* (Montreal and Kingston: McGill Queen’s University Press, 2002).

³⁸ See J. Nye, *Bound to Lead: The Changing Nature of American Power* (New York: Basic Books, 1990); and J. Nye, *Soft Power: The Means to Success in World Politics* (New York: Perseus, 2004).

Неколку поврзани прашања течат од овие димензии на моќ, што помагаат подобро да ги цениме некои од проблемите што ги опфаќа и концептот и распоредувањето на јавната дипломатија. Прво е поврзаноста помеѓу трите модалитети како што беше забележано за време на тркалезната маса на Институтот Аспен, “меката моќ го подржува спроведувањето на воените и јаките економските моќи, а арогантната или неправедна употреба на јаката (цврста) моќ, може да го поткопа меката моќ.”³⁹

Односот помеѓу меката моќ и варијантата на леплива моќ е јасно видлива за економската моќ кое делумно е конфигурирана од привлечноста и извозливоста на економските принципи, пример во доктрината наречана “Вашингтонскиот консензус” која беше развиена во раните 1990-тите години, беше пример како модел за земјите кои се во развој. Но, од друга страна атрактивноста на овој модел се соочува со уште еден предизвик кое е “Пекиншкиот консензус” кој се чини дека е повеќе релевантен за нивните потреби, привлекувајќи приврзаниците речиси со иста брзина а од друга страна Американскиот модел го отфрлува.⁴⁰ Ова им овозможува на Кина да стане далеку поуспешна имплементација на мека моќ отколку на САД. Бидејќи другите земји сакаат да ја прифатат како политички партнер.⁴¹

Спротивно на впечатокот дека некои неодамешни дела дадоа дека јавната дипломатија сама по себе не претставува нова парадигма на меѓународната политика, во смисла дека ги заменува претходните и постарите модели. Поконкретно, тоа не е случај дека јавната дипломатија сама по себе е единствено израз на мека моќ. Наместо тоа јавната дипломатија ја преговара и јаката и меката моќ. А тоа ни помага да преознаеме зошто примена на техниките на јавната дипломатија често е фрустрирана. Како и да е, тоа оди

³⁹ Comment made by Waring Partridge, in D. Bollier, *The Rise of Netpolitik: How the Internet is Changing International Politics and Diplomacy*, a report of the eleventh annual Aspen Institute round table on Information Technology (Washington DC: Aspen Institute, 2003), p. 17.

⁴⁰ J. C. Cooper, ‘China has Discovered its Own Economic Consensus’, *Financial Times*, 8 May 2004.

⁴¹ R. McGregor, ‘China’s Success Inspires Envy and Awe’, *Financial Times*, 28 May 2004.

долг пат кон објаснување зошто самата мека сила е причина за недоразбирање, за тоа како и функционира динамиката на светската политика.⁴²

2. Јавната дипломатија и дипломати

Централниот аспект на дебатата за јавна дипломатија го врти влијанието што го има врз националните дипломатски системи. Ова, се разбира дека подредено во рамките на пошироката дебата во врска со сегашниот статус и идната улога на професионалните дипломати и околините во кои тие работат. Сепак двете слики од јавната дипломатија кои беа наведени погоре за јака и меката моќ, за дипломатите сега се сугерираат малку различни слики од неговите импликации. Хиерарската слика на јавната дипломатија создава нови задачи. Тековните извештаи и работните документи на Министерствата за надворешни работи се преполни со признанија за потребата од проширување, рафинирање и подобро координирање на напорите на јавната дипломатија. Но голем дел од ова се потпира на барањата што ова ги става и дипломатската инфраструктура и често се користи како причина за оправдување на централната улога на Министерството за надворешни работи. Ова е поврзано со добро призната точка дека дипломатите, од природата на нивната работа немаат ефективни домашни изборни единици. Подобрување на улогата на јавната дипломатија може да помогне да се намали овој проблем, бидејќи ги нагласува услугите што дипломатските служби можат да ги обезбедат за луѓето како различни од политички елити.⁴³ Во Извештајот Пашке (Paschke Report) билатералната застапеност на Германија во рамките на Европската унија заклучува дека најкритична функција на дипломатот во овој е контекст е јавната дипломатија. И ова се користи како клучно образложение за одржување билатералните мисии во ЕУ, справувајќи се со аргументи кои ја доведуваат во прашање релевантноста на билатерализмот во комплексно и повеќеслојно политичко опкружување.⁴⁴

Втората слика на дипломатијата не го негира значењето на “теренските” функции кои сега се сметаат за централни за сите должности на самопочитувањето на дипломатот, но

⁴² N. Ferguson, ‘Power’, Foreign Policy, January/February, 2003, p. 21.

⁴³ https://www.rand.org/pubs/rgs_dissertations/RGSD169.html

⁴⁴ Paschke Report: Report on the Special Inspection of 14 German Embassies in the Countries of the European Union, Berlin, German Federal Foreign Ministry, September 2000.

ги зема многу подалеку и во насока на поставување на нови барања за диплоамтите, но која исто така го потврдува нивното значење и управувањето во светот.⁴⁵

2.1. Карактеристики на дипломатски преговори

Дипломатијата е најдобро средство за зачувување на мирот што општеството на суверени држави мора да понуди, каде што “преговарачите” се обидуваат да изработат формула за договор за решавање на проблемот, кој потоа се преведува во прифатливи детали за спроведувањето, при што основниот принцип на правдата е негов основен субјект. Хенри Кисинџер (Henry Kissinger) ја гледа дипломатијата како процес на преговори во легитимен контекст, “Дипломатијата во класичната смисла е приспособување на разликите преку преговори и тоа е можно само во легитимни меѓународни налози”. Легитимност подразбира прифаќање на рамката на меѓународниот поредок од страна на сите големи сили, Но, во последниот период може да се даде потесна дефиниција за дипломатијата како управување со односите меѓу суверените ентитети преку преговори спроведени од страна на соодветните агенти. Суверенитетот, по својата природа, значи одрекување на било која повисока власт, Ова ја опишува главната карактеристика на дипломатските преговори, за да се усогласат интересите на различни држави без општа рамка која е доволно силна за да ги насочи кон заеднички договор.⁴⁶

Кристер Јонсон (Christer Jönsson) и Карин Аггестам (Karin Aggestam) за дипломатијата даваат неколку примероци кои се и нејзините различни функции; Прво, “Дипломатијата” понекогаш се однесува на содржината на надворешните работи како целина. Второ, “Дипломатијата” може да го поврзува спроведувањето на надворешната политика. Третата конотација на дипломатијата се фокусира на управувањето со меѓународните односи преку преговори. Четврто, “Дипломатијата” може да се разбере

⁴⁵ Many diplomats have noted how the ‘outreach’ function has dramatically expanded. See, for example, K. Rana, Inside Diplomacy (New Delhi: Manas Publications, 2000).

⁴⁶ Kissinger, H.A. (1957). A World Restored: Metternich, Castlereagh and the Problems of Peace, 1812–1822. Boston, MA: Houghton Mifflin. (Kissinger, 1957: 1–2 P).

како употреба на дипломати во дипломатска служба. Петто, дипломатијата, а особено придавката “дипломатска” често се однесува на начинот на кој се вршат односите.⁴⁷

Осврнувајќи се на прашањето на процесот и карактеристиките на преговори, многу автори го дефинирале процесот на многу различни начини, но на крајот разликите не се значителни. Според Зартман (Zartman) , процесот најмногу се однесува на размената на концесиите и надоместоците на партиите, во обид да се постигне точка на договор што е поволен и прифатлив за секој, Во подоцнежна фаза, Зартман (Zartman) додава “конструкција”, што значи преформулирање или реструктурирање на проблемите, така што новата цел која е од интерес за двете страни, ќе помогне да се завршат работите. Комбинирајќи ги ставовите на Кисинџер, Албрехт-Карије, Зартман, Јонсон и Аггестам, предговорот на оваа трактат ги дефинира дипломатските преговори како размена на концесии и надоместоци во рамките на меѓународниот поредок прифатени од суверени субјекти. Несомнено е дека пократките и посеопфатни дефиции би биле подеднакво валидни и корисни. Дефиницијата ја разјаснува разликата меѓу дипломатските преговори и меѓународните преговори. Преку прифаќање на легитимната рамка и примената на дипломатските норми и практики, се обезбедува извесна контрола врз процесот на меѓународни преговори. Оваа контрола е од суштинска важност за обезбедување на затворање, или барем за зголемување на веројатноста на успешни резултати и ефикасно спроведување на овие договори. Рамката стана посилен со текот на времето, со што додавајќи вредност на преговорите како алтернатива на војувањето.⁴⁸

2.2. Конфликт на интереси и Односи со моќта

Во зависност од интересите на државите можат да имаат контакти меѓусебно во три различни начини. Ако нивните интереси целосно се преклопуваат, сето тоа е неопходно да седат заедно на маса за да разговараат за тоа како треба да се води бизнис врз основа на заеднички интереси, откако ќе се воспостават заеднички интереси, може да се утврди заедничка стратегија. По второто се изјаснува дека преговорите не се потребни, бидејќи нема конфликти на интереси, доделувањето е доволно во оваа ситуација и

⁴⁷ Jönsson, C. and Aggestam, K. (2009). ‘Diplomacy’. In: Bercovitch, J., Kremenyuk, V. and Zartman, I.W. (eds), Handbook on Conflict Resolution. London: Sage. (Jönsson and Aggestam, 2009: 33–34 P).

⁴⁸ Zartman, I.W. and Rubin, J.Z. (2000b). ‘The Study of Power and the Practice of Negotiation’; and ‘Symmetry and Asymmetry in Negotiation’. In: Zartman, I.W. and Rubin, J.Z. (eds), Power and Negotiation. (Zartman and Rubin, 2000b: 271–290 Pp).

претставниците на државите треба да прашаат како може да се одржат паралелни интереси. Всушност ако двете држави имаат идентични интереси за одредени прашања, тоа е можно дека по постигнувањето на заедничката цел интересите на вклучените земји тогаш може да станат дијаметрално спротивни. Еден пример може да го разјасни ова, во случаи кога две движења на отпор се борат против една влада, можно е тие да работат заедно за да ја соборат владата на која се спротиставуваат.

Ако успее да се сруши "легитимната" влада, постои сериозен проблем, ако секоја група на отпорот сака да формира нова влада без друга. Во оваа ситуација, тие можат да работат само заедно пред нивниот успех; откако ќе успеат, соработката се менува во конкуренција едни со други. Тие се обидуваат да ја елиминираат другата страна и кои може да резултира со граѓанска војна. Тоа е различно ако две бунтовни движења имаат комплементарни интереси. Во тој случај, соработката по "успешното соборувањето" на владата може да се постигне со формирање на нова коалициска влада. Со други зборови, дури и во ситуација во која државите имаат само заеднички интереси, треба да се направи разлика помеѓу ситуацијата пред и после спроведување на заедничката одлука. Другиот крај на спектарот во односите помеѓу државите е ситуацијата во која има само спротивни интереси, соработката не е можна поради недостаток на заеднички интереси. Станува збор за "борба" или "бегство", принидувајќи ја другата страна да се согласи, ако едната страна е посилен од другата и прашањето на несогласување е приоритет. Една страна може да се повлече од контактот, бидејќи нема доволно моќ да го присили ова прашање, или затоа проблемот за кој се станува збор не е толку важен. Тешка ситуацијата се јавува ако државата нема доволно моќ да присили некое прашање, но тоа прашање е многу важно. Во тој случај, важно е државата да се обиде доволно и брзо да ја зголеми моќта за да доведе до посакуваниот резултат. Кога има недостаток на доволни заеднички интереси, силата на односите меѓу државите е фактор кој одредува дали разликите може да се решат со сила или не.

Преговарачката моќ е одредена од многу фактори, внатрешни и надворешни. Првото прашање се однесува на внатрешната рамнотежа на државата која преговара. Позицијата на државата ќе биде поткопана ако таа земја е растргнато со внатрешни разлики во интерес и мислење. Потоа доаѓа прашањето за надворешната зависност, колку повеќе независна држава, толку е поголема нејзината моќ. Овие внатрешни и надворешни фактори ја одредуваат структурната моќ на државата. Покрај тоа, постои

специфична моќ на земјата која ја вклучува моќта што земјата може да ја носи на одредено досие. Јасно е дека земјите имаат компаративни моќни предности или недостатоци, во зависност од предметната тема.

На пример, иако Луксембург е мала земја, поради својата силна банкарска позиција, тоа е финансиска моќ во рамките на Европската унија. Преговарачот, исто така може да влијае на рамнотежата на моќта преку функционирање повеќе или помалку ефикасно.⁴⁹

Преговарачот може да се обиде да влијае на рамнотежата на моќта на неговата или нејзината предност на различни начини. Еден метод е да се добијат најмногу информации е можно за еден е сопствената позиција, за позицијата на другата страна или за партиите, и за партиите кои не се вклучени во преговорите, но кои би можеле да се вклучат. Ова знаење е потребно за да се утврди кои алтернативи постојат за предметните преговори. Зголемување бројот на можни алтернативи е уште еден начин за зголемување на сопствените преговори моќ. Оние кои немаат алтернативи се на милост на другата страна или партиите. Добро квалификувана преговарачка делегација, во која учесниците комбинираат добро знаење на досиеја, заедно со добри преговарачки вештини, исто така, може да придонесат за зајакнување на позиција на државата. Покрај тоа, формирањето коалиција е многу важно. Со оглед на тоа што коалициите полесно се формираат во мултилатерални отколку на билатерални преговори, најдобро е за помалку моќните држави да се обидат да преговараат со помоќна држава во мултилатерален амбиент. Во меѓувреме, помоќната држава има посебна предност во билатералните преговори. Затоа изборот на преговарачкиот форум е од голема важност за одговарање на прашањето за тоа во кој контекст треба да се одржуваат преговорите, што исто така е причина за про-наднационални склоности на повеќето од малите земји-членки на Европската унија.

Средствата кои можат да се употребат за да се присли другата страна да се согласи во ситуација кога нема заеднички интереси и каде што преговорите не се опција, варираат од политички и економски притисок до употреба на насилство. Постојат многу примери на држави кои користат сила, дури и кога може да се обидат да создадат заеднички интереси со цел да се избегне употребата на насилство. Исто така, постојат ситуации каде што постојат заеднички интереси и затоа треба да се користат

⁴⁹ Mastenbroek, W.F.G. (1989). *Negotiate*. Oxford: Basil Blackwell.

переговорите. Но кога од една од страните сака да употреби сила, поради тоа што чувствува дека силата може да доведе до подобри резултати. Некои примери се како што беше неодамнешниот конфликт во Чеченија и во Виетнам, а исто така во денешниот ден како што е во Украина и Сирија.

Посилната партија може да почувствува дека може да ги искористи сите свои структурна надмоќ во конфликтот. Специфичната моќ може да доведе до слабиот противник да проектира често ефикасни планови или пак односи. При што послабата партија може да ги постигне своите цели во однос на ова прашање, во многу случаи, ова може да се одржува само на краток рок или на среден рок. Овој вид на прашање може да се види во односите меѓу Израел и Арапските соседи, исто така и меѓу Народна Република Кина и Тајван.

Колку долго овие потенцијално послаби партии можат да ја одржат рамнотежата на моќта во нивна полза, кога може да има пресвртна точка и кога е најдобро време да се постапи, ова е една од најтешките одлуки за дипломатските преговарачи, кога треба да направат отстапки и до кој степен. Искушението да се користи супериорна моќ и да се избегнат преговорите е понекогаш премногу големо. Тоа не го намалува фактот дека употребата на физичка моќ е се потешко во светот во кој има толку многу меѓузависност. Зголемувањето на асиметричната војна, ширењето на современата технологија за оружје и зголемената “префинетост” на герилски тактики и терористички методи исто така го прават помалку привлечен за оние што го користат супериорната моќ, бидејќи “послабата” партија често има пристап до технолошки високо развиено оружје, кое ја неутрализира посилната партија. Оваа таканаречена “сила на комарци” при што “послабата” партија презема дејства против слабата точка на “посилната” партија, а со тоа ја негира моќта од посилините и игра важна улога во конфликтите.

2.3. Меѓудржавни преговори

На заедничките и спротивставените интереси меѓу тврдечките држави, во оваа ситуација преговорите се употребливи средства за да дојдат до решенија за заедничките проблеми. Во ситуации каде заедничката основа е голема, а разликите мали, преговорите можат да бидат без проблеми, условно кажано, Страните можат да се сретнат со отвореност и пристапот за преговарање во отворноста може да се

користи. Кога заедничките интереси се ограничени и спротивставените интереси се големи во такви случаи постојат конкуретно отколку кооперативни преговори, а преговорите ќе се спроведуваат во антагонистичка атмосфера.

За да се изгради доверба во ситуацијата, во тој случај за оптовоареноста и недовербата бара многу вештини од страна на преговарачот. Во овој вид на ситуација е како на пример Босна, прашањето е дали преговорите можат да се употребуваат на метод или не.

Вистинските преговори може да се случи само ако земјите имаат заеднички интереси. Во многу случаи, може да се види дека земјите имаат заеднички интереси, додека самите земји не можат или не сакаат да го видат тоа. Дури и ако тие ги признаваат заедничките интереси, тие можат да го сметат ова прашање како помалку важно од проблемите што ги сметаат за повисок приоритет. Сепак повисокиот приоритет не може да се смета за таквите од страна на трети земји. На пример, земјите од Европската унија сметаа дека избегнувањето на уништување на животите и инфраструктурата во Босна во првата половина на 1990-тите години, е многу поважно за страната на националистичките желби на борбените страни, додека оние кои се борат ги ставаа своите чувства на национално единство и ги посакуваа националните граници над безбедносните интереси на човекот и имотот. Истата точка може да биде илустрирана со ставот на Народна Република Кина, која долго време смета дека нејзиното тврдење на Тајван е поважно од ризикот од оштетување на сопствената економија со зголемување на тензиите во протокот Формоза.

Преговорите се користи само, ако тоа е во интерес на инволвираните земји да ги решат своите проблеми на мирен начин. Една важна точка е тоа што не е секогаш неопходно за меѓусебно преклопување на интересите на почетокот на преговорите, овие заеднички интереси може да се развијат за време на преговорите, покренувајќи нови точки за дискусија и обидувајќи се да создаде заеднички интереси со комбинирање на различни прашања, таканаречените “пакетски договори” кои можат да помогнат да доведе до ефективни преговори. Колку повеќе страни играат улога и колку повеќе предмети се вклучени во дискусијата, толку е поголема шансата да се создаде заедничка основа. Европската унија никогаш не може да преживее без пакетски договори на дневна основа. Од извесен, но недоволоен преклопувачки заеднички

интерес, преговорите се случуваат се додека не биде јасно дека нема решение. Потоа се прават обиди да се комбинираат различни желби, понекогаш и на сосема различни теми, за да може да се напише напредок.

По дефиниција, овие размени се одвиваат на самиот крај на циклусот на преговарање, бидејќи прво мора да биде јасно кои се нерешливи разлики и кои желби и понуди можат се поврзат заедно. Ова бара преговарачот да биде способен да ги анализира сложените ситуации и да има способност да излезе со креативни решенија. Добра соработка е од суштинско значење во таква ситуација.

Овие вештини се многу важни за еден дипломат. Ова е вистинскиот придонес на дипломатијата, и ова е местото каде што специјалистите од друго сектори им се потребни вештините на дипломатите на Министерството за надворешни работи.⁵⁰

Иако терминот "преговори" може да се дефинира врз основа на заеднички интереси меѓу државите, терминот "заеднички интереси" не е секогаш едноставен за објаснување. На прво место, честопати не е едноставно самите партии да утврдат кои се нивните заеднички интереси. Интересите честопати претставуваат збир на помали делумни интереси кои можат да содржат спротивни фактори. Во принцип, упатствата што ги добиваат дипломатите се резултат на внатрешни преговори и честопати се компромис што се одржува заедно поради неизвесност. Меѓутоа, ако мандатот не е резултат на екстензивни внатрешни преговори или консултации, постои голема шанса резултатите од преговорите со надворешната страна да бидат неприфатливи за некои внатрешни групи. Ова може да доведе до многу конфронтации кои го оштетуваат партнерот за преговори. Ако резултатот не е прифатлив за сопствените поддржувачи, каква доверба може да има надворешната страна во идните преговори ? Без легитимитет добри преговори се невозможни и овој легитимитет во голема мера се заснова на внатрешен консензус.

Како и прашањето на тежината на дефинирање на интересите на една држава во одредена ситуација, перцепцијата на тие интереси игра улога.⁵¹

⁵⁰ Fisher, R. (1971). *Basic Negotiating Strategy*. London: Allen Lane, The Penguin Press.

⁵¹ Berridge, G.R. (1998). *Guicciardini on Diplomacy: Selections from the Ricordi*. Leicester: Diplomatic Studies Programme, Discussion Papers, 38. *Diplomatic Negotiation Essence and Evolution* ; Paul Meerts- Clingendael. P-61.

Колку од приоритетите е особен интерес? Кои отстапки се можни? Што може да се преговара? Особено оние емоции поврзани со интереси може да создадат пречки на патот на успешни преговори. Емоциите во процесот на преговори ја заматуваат перцепцијата на позицијата на страната, особено затоа што спротивната страна често не може да ги разбере тие емоции.

Увид во деловните проблеми може да се сподели, додека разбирањето на емоциите во процесот на преговарање е потешко. Основата на конфликти е често несогласување за вредностите и нормите, а не за интересите. Етничките, религиозните и јазичните разлики се користат за маскирање на интересите или за поддршка на нив, а во исто време тие се пречки за успешни преговори и нивно затворање.⁵²

2.4. Дипломат и однесувањето во преговорите

Преговорите ги вршат луѓе кои обично дејствуваат во организации. Дипломатите, на официјалните претставници на нивните земји, ги доведуваат целата моќ и престиж на нивната земја на преговарчата маса, ставајќи ги преговорите под дополнителен притисок, но и со ризици, со тоа што мора да биде ограничено. Сериозното губење на лицето (имиџот) на дипломатските преговарачи може да резултира со сериозна загуба на престижот за земјата, што може да доведе до непредвидени последици. Амбасадорот не е само претставник на неговата држава, тој или таа го персонифицираат својата личност и работа. Но некои се разбира носат поголема тежина од другите. Нивното влијание, кое исто така е определено со нивната вештина, се уште во голема мера се заснова моќта што ја претставуваат.

Дипломатскиот преговарач е заштитен со многу правила и процедури, има правила кои се грижат за тоа, а сосема од другата страна се дотакнува дека ниту една држава не може да подигне сила над другото. Виенската конвенција од 1961 година во законот за црно-писмо ги акумулира европските практики, норми, вредности и прописи собрани низ вековите.⁵³ Покрај тоа, развиена е “Дипломатска култура”, во која дипломатите од многу различни култури можат да комуницираат едни со други на “Безбеден” начин.

⁵² Anstey, M. and Meerts, P. (2012). ‘Lessons for Practice’. In: Zartman, I.W., Anstey, M. and Meerts, P. (eds), *The Slippery Slope to Genocide: Reducing Identity Conflicts and Preventing Mass Murder*. Oxford: Oxford University Press (Anstey and Meerts, 2012: 376–390 Pp).

⁵³ Berridge, G.R. (1995). *Diplomacy*. London: Prentice-Hall. (Berridge, 1995: 19–31 Pp).

Големите контрасти кои во културните разлики можат да ги предизвикаат на овој начин се сведуваат на прифатливи пропорции.

Може да се тврди дека разликите во стилот на преговори имаат повеќе ограничено влијание врз преговарчката клима во дипломатијата отколку во меѓународниот бизнис, освен ако дипломатот не планира да ги користи овие разлики како тактичко оружје. Истражувањата покажаа дека можеби спротивно на популарното верување постојат значителни културни разлики меѓу преговарачите од земјите на ЕУ. но таквите разлики не создаваат вистински бариери.⁵⁴ Од другата страна, индивидуалните разлики во карактерот можат да ја оштетат атмосферата. Разликите во преговарачките вештини природно секогаш носи исходот од преговорите, исто така постои и видлива зголемена разлика во техниките за обука.

Разликата меѓу официјалниот претставник на една држава, без разлика дали тоа лице е дипломат или меѓународни функциоален државен службеник или преговарач кој претставува компанија или друга група, се заснова на формалниот карактер на преговарачкиот мандат. Упатството што дипломатот добива како преговарач го носи статусот на државата. Ова речиси емоционалната димензија на овластениот преговарач на една земја често е пречка во потрагата и наоѓање на најрационално и најефикасно решение за разликите. Впрочем, покрај “честа” на земјата прашања како што се јавното мислење, политичката позиција на министерствата и парламентот, а понекогаш и воените лидери играат голема улога. Политичката димензија, со своите емоционални аспекти, честопати доведува до преговори, резултатите кои благо речено се “неурамнотежени” и “не внимателно размислени”. Ова може да биде предност или недостаток за преговарчката држава. Намерно нејасни и контрадикторни договори често обезбедуваат решение, кога кристално јасна и јасна изјава ќе доведе до голем отпор треба парламентот со јавно мислење да предложи решение.

Дипломатските преговарачи не само што имаат задача да ги решаваат проблемите; понекогаш нивна задача е да ги скрие проблемите, да воведат неизвесност и двосмисленост наместо појаснување.⁵⁵ Ова има последица за преговорите за кои

⁵⁴ Meerts, P.W. (2004). ‘European Union Negotiations’. In: Meerts, P.W. and Cede, F. (eds), *Negotiating European Union*. Houndmills: Palgrave Macmillan, Pp 217–240.

⁵⁵ (Friedman, 1995). P-64.

проблемите се постојано се придвижува кон иднината и дека изнаоѓањето на решенија може да се смета за ненавремено.

Интересот на државата честопати бара преговорите да се раздвојат и да се одложат решенијата, бидејќи постоењето на тековната нестабилна ситуација нуди предност за една или повеќе од преговарачките држави. Ова може да се види во Кипар во текот на имзминатите децении, каде што различните групи во рамките на грчката и турската заедница немаат интерес во елиминирање на тековна поделба на островот. Во други ситуации, надворешната сила можеби ќе посака да го одложи решението, бидејќи неговото влијание би било ограничено. Ова повторно е случајот на Кипар, каде што линиите јасно се враќаат во Грција и во Турција. Реставрација на статус кво анте (Quo ante) ќе го намали или ќе го острани влијанието на двете земји во Кипар. Иако таквата ревизија е подалеку од кога било, со оглед на резултатите од референдумот, стагнацијата на проширување на ЕУ и кризата со еврото што го погоди Кипар во 2013 година. Таквите тактики често се видливи во билатералните преговори, но во мултилатералните преговори е многу тешко да се утврди зошто не се постигнува напредок. Може да има "легитимни" причини затоа што државата ги поврзува различните прашања заедно со цел за да се поврзат напредокот на едно прашање со напредок на друго; принудните одложувања на една точка може да ги поттикнат решенијата на друга точка. Исто така е можно дека во интерес на сите учесници е да се фрустрира напредокот, со оглед на големите трошоци што може да ги донесат одлуките во краток рок, иако е јасно дека долгорочната штета ќе резултира со овие држави. Преговорите за прашањата поврзани со животната средина се добар пример за ова. Земјите се согласуваат за штетата предизвикана од загадувањето на воздухот, но ако промените што се бараат за застарените индустрии чинат премногу, земјата може да се чувствува малку ентузијастички за преземање на неопходните скапи и далекусежни чекори.

Напредокот во меѓудржавните преговори зависи од голем број фактори; меѓусебната зависност на вклучените земји; квалитетот на нивните политички односи; моќните односи меѓу државите; и приоритет кој државите им ги даваат на субјектите што се преговараат. Покрај тоа, вештините и престижот на дипломатите играат улога, но тие се уште мора да функционираат во рамките на четири именувани параметри и со тоа

мора да го искористат преговарачкиот простор на најдобар начин од својата способност за да се најдат решение или да се поткопаат преговорите.

Стана модерен за ефективните преговарачи да се стремат да ги максимизираат или да ги оптимизираат своите цели за да со создадат резултати “победа”-“победа” (“win”-“win”). Ако теоретичарите имаат свој начин, тоа е за што треба да се стремат преговарачите и сосема тоа е најдобриот резултат за преговарачите. Но дали е тоа секогаш реалистично? Во многу земји, предност се дава на метод на преговарање што води кон оптимален или дури и максимален резултат преговарачите и понекогаш се подготвени да прифатат загуба во случај кога другата страна има уште поголема загуба.

Стратегијата за преговори на државите е делумно утврдена од структурата на државата и хиерархијата во рамките на министерствата. Разликата влијаат на процесот на преговарање и неговиот исход, и исто така може да ја отежнат комуникацијата.⁵⁶ Ова објаснува зошто подолго време се одвиваат дискусии за одредена хармонизација на структурата на различните министерства за надворешни работи, до моментот на предлози за радикални промени дипломатите кои преговараат за федерација како што е Сојузна Република Германија, често мора да се справат со долг процес на преговарање во рамките на нивната земја, при што нивните упатства често доаѓаат доцна и нивната поизиција е нефлексибилна. Централизираните земји со јасна командна структура како што е Франција, може да се работи многу побрзо, но основата за прифаќање на донесената одлука понекогаш е многу тесна. Ова може да доведе до одлуки кои ќе бидат одбиени од сегменти на граѓаните, со штрајкови и бојкоти како последица на тоа.⁵⁷

Дипломатот ја одржува својата функција како генералист кој е неопходен за координација. Подобрените средства за комуникација го олеснуваат државниот службеник да преговара директно со својот колега во друга земја. Истото важи и за министрите и за шефовите на држави кои директно се занимаваат со конференции на самити, понекогаш асистантите или дипломатите ги оставаат на страна кога е

⁵⁶ Neumann, I.B. (1997). The Foreign Ministry of Norway. Leicester: Diplomatic Studies Programme, Centre for the Study of Diplomacy, Diplomatic Negotiation Essence and Evolution ; Paul Meerts- Clingendael P.65

⁵⁷ Coolsaet, R. (1998). The Transformation of Diplomacy at the Threshold of the New Millennium. Leicester: Diplomatic Studies programme, Centre for the Study of Diplomacy. Diplomatic Negotiation Essence and Evolution ; Paul Meerts-Clingendael P.65

непотребно. Поради тоа, честопати повеќе не е потребна за координација. Накратко, улогата на дипломат како преговарач се поткопува.

Меѓудржавните преговори се повеќе се преговараат меѓу "граѓанските службеници" и поретко на дипломатските преговори.

Пред се, во рамките на Европската унија, постојат видливи процеси кои се закануваат да ја маргинализираат улогата на дипломатот во однос на преговарачот на специјализираните одделенија. Исто така надвор од Унијата, постојат случувања кои се закануваат да ја намалат улогата на дипломатскиот преговарач. Покрај државниот службеник, постојат и други конкуренти.

Демократизацијата на општеството води кон зголемување на интервенциите од страна на политичарите и невладините групи и организации. Ова води кон поголема отвореност и згломување улогата на медиумите и новинарите како играчи на меѓународната сцена. Компаниите, исто така играат зголемена улога во меѓународните односи, секако кога има поголем приоритет во економските случувања.

На пример, напорите за зголемување на извозот станаа поголем дел на дипломатска задача, Санер (Saner) ја опишува и анализира дивергентниата постмодерната дипломатските улоги во економската сфера на претставниците на државите и на недржавните актери како комерцијализацијата, приватизацијата, демократизацијата, политизацијата, професионализацијата на зголемената меѓузависност, подобрената комуникација, подобрен транспорт, поголемите безбедносни ризици и зголемениот број на меѓународни прашања. Накратко, квалитетот и квантитетот на меѓународните прашања за кои се преговара е во пораст.⁵⁸

⁵⁸ Saner, R. (2009). 'Introduction'. In: Saner, R. (ed.), *Negotiations between State Actors and Non-State Actors: Case Analyses from Different Parts of the World*. Dordrecht: Republic of Letters. P-9.

ГЛАВА III

1. Дипломатијата во Дваесет и првиот век; Структура и Преговори

Европската унија (ЕУ) е избрана како студија на случај за дваесет и првиот век со цел да се демонстрира поврзаноста помеѓу преговорите и структурата. “Европската унија е резултат на институционална, правна, политичка, економска и културна конструкција што се одржа во втората половина на (дваесеттиот) век”.⁵⁹ Како начин на европското обединување, Европската унија е добар пример за меѓународен актер на процесите и преговорчките процеси на оптимален начин. ЕУ е можеби екстреман случај на силна институција која треба да го оформи преговарачкото однесување меѓучленовите во споредба со другите колективни меѓународни актери.⁶⁰ Европската Унија е силна меѓународна организација со уникатни меѓународни и наднационални карактеристики. Оваа сила има влијание врз процесите на преговарање и нивното затворање. Тоа е еден силен правен систем со Судот на правдата на Европската унија со овластувања за споредување на усогласеност со земјите членки на ЕУ. Нејзините институции имаат своја сопствена улога и не можат да се игнорираат. Архитектурата на Унијата се состои од широк спектар на актери, прашања и процеси со последици за граѓаните на ЕУ.⁶¹

Години откако Европската унија изникна од Втората светска војна, во различни фази и со се поголем број на земји членки, се додека не го доби сегашното име според Договорот од Маастрихт од 1991 година,⁶² које беше дополнет со Лисабонскиот договор во 2009 година. Преговорите најчесто се создаваат од криза и затоа Втората светска војна може да се смета за последен повик за буѓење за Европа. Билатералните односи на беа доволни за да се обезбеди мир и просперитет. Затоа беше во интерес на земјите да преговаараат повеќе од минатото на мултилатерално, па дури и на наднационално ниво.

⁵⁹ Puskas, V. (2013). ‘International and European Negotiations’. In: *Europa*, 4, P 5–13.

⁶⁰ Odell, J.S. (2010). ‘Three Islands of Knowledge about Negotiation in International Organizations’. *Journal of European Public Policy*, 17:5, 619–632.

⁶¹ Naurin, D. and Wallace, H. (2008). ‘Introduction’. In: Naurin, D. and Wallace, H. (eds), *Unveiling the Council of the European Union*. Houndmills: Palgrave Macmillan.

⁶² Види повеќе на - https://europa.eu/european-union/sites/europa.eu/files/docs/body/treaty_on_european_union_en.pdf

1.1. Карактеристики на ЕУ и Арена за преговори

Преговорите со ЕУ се мултилатерални со повеќекратни прашања, повторливи, и понекогаш неформални, предметите во иднината на ЕУ и комплицираните фактори доведе некои од институциите во кои се појавуваат како преговарачи во сопственото право.⁶³ Според Перлот (Perlot), преговорите со ЕУ се карактеризираат со консензуално однесување, поврзаност, специфичен и дифузен реципроцитет како и доминација на сенката на иднината.

Освен тоа, поради наднационалниот карактер на виталните сегменти на Европската унија, процесот на преговори на ЕУ може да се постави на половина пат меѓу националните и меѓународните преговори.

Тоа содржи повеќе уверени резултати отколку во меѓународните процеси, но помалку отколку во националните договори. Тоа е повеќе централизиран и контролиран, на пример, поради постоењето на Европската комисија како чувар на договорите, од другите меѓународни преговарачки процеси во исто време не може да одговара на конзистентноста на внатрешните преговарачки процеси на добро функционалните национални држави. Сепак, таквите национални процеси за преговори честопати се од исклучително комплексната природа, а координацијата на внатрешните приоритети е еден од главните проблеми со кои се соочуваат земјите членки на ЕУ во обликувањето на сопствените процеси за преговори со ЕУ. Треба да се забележи дека супранационалниот карактер на Унијата навистина има јасно влијание врз природата на процесот на ЕУ, но не треба да се заборава дека поголемите делови од преговарачките процеси на ЕУ се сè уште од меѓувладина природа, особено од надворешната и безбедносна политика. Меѓутоа, оваа меѓувладина димензија сепак е на повеќе интегрирана природа отколку во другите меѓународни организации. Поради многу блиската соработка меѓу земјите членки на ЕУ и постоењето на наднационални актери во внатрешноста на Унијата кои исто така вршат големо влијание врз процесот на меѓувладините преговори дури и овој дел од процесот може да се смета за единствен во светот. И наднационалните и меѓувладините аспекти на ЕУ, обезбедуваат

⁶³ Dür, A., Mateo, G. and Thomas, D. (2010). 'Negotiation Theory and the EU: The State of the Art'. *Journal of European Public Policy*, 17:5, 615–620.

преговарачки процес каде исходите се побезбедни отколку во другите меѓународни форуми.⁶⁴

1.2. Земјите членки во процесот на преговори со ЕУ

Улогата на земјите-членки може да биде помалку истакната отколку што често се претпоставуваат, преговарачите што не се членки на ЕУ се свесни на тоа и кои постојат само ограничени можности за влијание врз преговорите со ЕУ, државите треба да работат во рамките на строги законски ограничувања во овие области. Затоа стратешкото планирање е од огромно значење.⁶⁵ Ова доведува до точка на гласање со квалификувано мнозинство (QMV- Qualified majority voting), правило за одлуки кое се повеќе се применува како алатка за постигнување напредок во преговорите со ЕУ. Без овој инструмент, Европската унија не би била толку успешна во донесувањето одлуки како што е денес. Меѓутоа, фактот што земјите можат да бидат надвор од гласањето, голем притисок ги става на преговарачите. Градење на коалицијата е еден од одговорите во овој контекст, како и промена во ставот. Преговарачите ќе мора да покажат зголемена подготвеност да прифатат компромиси, нешто што не е премногу честа меѓу актерите кои влегуваат во преговарачката сцена на ЕУ по новиот круг на проширување.⁶⁶

Земјите-членки на ЕУ кои работат во Советот на министри на ЕУ имаат различни пристапи кон процесот на преговори со ЕУ, не само поради разликите во интерес, туку и поради разликите во структурата. Покрај тоа, може да се набљудуваат различни стилови на преговори или "софтвер" на преговорите. Овие различни стилови не се толку последица на разликите во националната култура како резултат на националните политички и бирократски структури. На пример, Француската структура произведува ефикасна координација во комбинација со разумна слобода за своите добро образовани и квалификувани преговарачи. Германскиот систем, сепак, го прави животот навистина тежок за своите преговарачи. Федералната влада го попречува ефикасното и кохерентно донесување одлуки на национално ниво, што доведува до ограничување на германските преговарачи во нивните рокови во Брисел.

⁶⁴ Fisher, R., Ury, W. and Patton, B. (1991). *Getting to Yes: Negotiating without Giving In*. New York, NY: Penguin Books.

⁶⁵ Langenberg, P. (2004). 'The Role of the Member States in the European Union'. In: Meerts, P.W. and Cede, F. (eds), *Negotiating European Union*. Houndmills: Palgrave Macmillan, 51–70.

⁶⁶ Види повеќе на - http://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/qualified_majority.html

Британците се во целина добро позиционирани за преговори, бидејќи тие комбинираат прагматичен и флексибилен став во преговарачкиот процес со тешка одбрана на нивните интереси. И Шпанските преговарачи се чини дека се поефикасни од нивните италијански колеги, главно поради силата на нивната бирократска организација. Поголемите земји-членки на ЕУ го споделуваат својот потенцијал за справување со целиот спектар на прашања поврзани со ЕУ. Додека помалите земји-членки, поради релативната малост на нивните владини апарати се принудени да следат повеќе стратегии и прашања кои ќе имаат интерес од тоа.⁶⁷

Повеќето влади на ЕУ имаат релативно ограничени опции за влијание врз преговорите со ЕУ процеси. Што се однесува до иднината е загрижена, оваа просторија за индивидуални потреби дополнително ќе се намали поради зголемената важност на институциите на ЕУ, како и зголемувањето на бројот на земји-членки поради процесот на проширување на Унијата. Стратешкото планирање и ефективната употреба на тактиките се важни да се поттикнат, потребите и вредностите што индивидуалните држави сакаат да ги исполнат. Како што беше споменато претходно, градење на коалиција е една од главните опции тука, но ова, пак, ќе ја разреди позицијата на поединецот актер.⁶⁸ Ова е чуден парадокс: одредена позиција може да биде успешна само ако е компромитирана пред да започне процесот на преговарање. Од гледна точка на општото добро, ова е прекрасен инструмент за принудување на партнерите во одредена рамка, но за оние кои сакаат да ги поддржат приоритетите што ги поставуваат нивните влади, оваа динамика е проблематична. Меѓутоа, приоритизирање е важно, бидејќи тоа ќе и помогне на поединечните земји заедно да дејствуваат. На крајот на краиштата, како може да се признае, ако не се даде приоритет? Од друга страна, во интензивните процеси на преговори, како што се оние во ЕУ, каде што преговарачите се запознаваат едни со други и заедно со години седат на маса, преговарачите се принудени да ги признаат специфичните потреби на нивните колеги доколку сакаат нивните противници да ги почитуваат сопствените специфични интереси. Со други зборови, иако во тек е давањето и преземање на процесот, одредени специфични

⁶⁷ Tallberg, J. (2010). 'Explaining the Institutional Foundations of European Union Negotiations'. *Journal of European Public Policy*, 17:5, 633–647.

⁶⁸ Dür, A. and Mateo, G. (2010a). 'Bargaining Power and Negotiation Tactics: The Negotiations on the EU's Financial Perspective, 2007–2013'. *Journal of Common Market Studies*, 48:1, 557–578

интереси се почитуваат и нема да бидат излезени од гласање, бидејќи тоа ќе го оштети самиот интегритет на вклучените земји.

Преговарачите можат да бидат отворени за непречен процес на признавање и добивање, само ако се чувствуваат безбедно и само ќе се чувствуваат безбедно ако тие можат да ја стават довербата во способноста и подготвеноста на своите колеги и да ги земаат во предвид нивните основни интереси и вредности.⁶⁹

1.3. Процедурите за процесот на преговори со ЕУ

Какви преговори се однесуваат на консензус за донесување одлуки? Ова е важна тема за Европската унија, бидејќи процедурите за донесување одлуки имаат огромно влијание врз процесите на преговори и нивните исходи.⁷⁰ Влијанието на (QMV- Qualified majority voting). Советот на министри тие дискутираат секогаш претходно, но останува прашањето во која мера Советот на министри се однесуваат и влијаат на преговарачите и како наспроти способноста на преговарачите го користат како закана, додека консензусот во пракса останува правило. Еден проблем со постапките во ЕУ е тоа што тие често се разликуваат од една област на прашање до другата, со што се ограничува транспарентноста и ја зголемува сложеноста. Треба да се напомене дека консензусот за донесување одлуки е исто така правило во областите каде што е дозволено во Советот на Министри. Една од причините за ова Луксембургскиот компромис од 1966 година, е пакет договор со кој земјите се обидуваат да го избегнат искористувањето на ветото, додека исторемено се обидуваат да не се повикуваат на вистинско гласање. Преговорите до општото задоволство беше постигнато, со тоа стана реалноста на договарање во ЕУ.⁷¹

Со оглед на тоа преговарачите се сретнуваат едни со други, но преговорите со ЕУ се повеќе персонализирани од другите меѓународни организациски преговори. Ова од своја страна создава хемија која ги зајакнува интегративните преговори, исто како што колективното собирање на информации создава заедничка референтна рамка.

⁶⁹ Blavoukos, S. and Pagoulatos, G. (2011). 'Accounting for Coalition-building in the European Union: Budget Negotiations and the South. *European Journal of Political Research*, 50, 559–581.

⁷⁰ Heisenberg, D. (2004). 'What Kind of Negotiation Does "Consensus Decision- Making" Involve?' In: Meerts, P.W. and Cede, F. (eds), *Negotiating European Union*. Houndmills: Palgrave Macmillan, 93–110.

⁷¹ Види повеќе на - <https://www.cvce.eu/en/education/unit-content/-/unit/d1cfaf4d-8b5c-4334-ac1d0438f4a0d617/a9aaa0cd-4401-45ba-867f-50e4e04cf272>

Огромниот број на прашања во процесот на преговори на ЕУ им обезбедува на преговарачите во принцип бројни можности за договори за пакети, со што се олеснуваат интегративните резултати.

Сепак постојат неколку пречки од гледна точка кој се занимава со пакетните договори, што го омалуважува гледиштето на преговарачите. Договорите за пакети понекогаш работат во рамките на едното и истото досие, доколку рокот се приближува, пакетното справување помеѓу досиејата не е нависитина изводливо, со исклучок на размени на највисоко политичко ниво.⁷²

1.4. Институциите во процесот на преговори со ЕУ

Меѓувладините и наднационални институции на Европската унија играат сопствена сложена игра. Како се пререструктурирани и спроведени преговорите во однос на способноста на супранационалните актери да добијат влијание во (IGC- Inter governmental Conference) Меѓувладината Конференција. На земјите-членки на ЕУ често им беа потребни наднационалните тела како олеснувачи во постигнувањето на договори. Секретаријатот на Советот е особено влијателен во овој поглед, што се однесува до нејзината експертиза, нејзините вештини се потребни од страна на преговарачите на земјите-членки на ЕУ, кои, особено оние од помалите сили честопати немаат апарат за совпаѓање или да одговараат на нивните противници. Тие можат алтернативно да ги користат објектите на Секретаријатот, што за возврат создава база на моќ за Советот. Покрај тоа, довербата игра важна улога. Легимитетот на Секретаријатот го става во централна улога неутралниот посредник (медиатор) кој може да му се верува и затоа ќе ги користи сите играчи. Меѓутоа, Европската комисија не секогаш ја има довербата на другите политички актери, бидејќи е тој самиот играч, кој ги брани своите интереси. Бидејќи комисијата компензира за овој недостаток на доверба со преземање на екстремистички позиции, ефектот претставува понатамошно губење на легитимноста и затоа влијае врз процесите на преговори во меѓувладините конференции.

⁷² Bal, L.J. (2004). 'Member States operating in the EU Council of Ministers: Inside Impressions'. In: Meerts, P.W. and Cede, F. (eds), *Negotiating European Union*. Houndmills: Palgrave Macmillan, 127–142.

Вообичаено може да се констатира дека колку се повеќе покомплексни процесите на договарање, толку повеќе институции се потребни за да ги насочуваат преговарачите низ т.н “шумата”.⁷³

Земјите членки на ЕУ стануваат се повеќе зависни од институциите што го создале и затоа ќе инвестираат со повеќе можности за влијание врз преговарачките процеси на ЕУ. Со создавање на база на моќ за заедничките институции може да се зајакне општотот добро на ЕУ, но поединечните договори за преговарање се уште ќе страдаат. Како што видовме порано земјите членки на ЕУ веќе имаат намален опсег на опции кои им се на располагање поради растот на бројот на земјите учесници и намалувањето на консензусот во корист на зголемената употреба на (QMV - Qualified majority voting) Квалификувано мнозинство на гласање, за да се одлучат за резултатите од процесите на преговори со ЕУ. Ова не се однесува само на редовните процеси на договарање, туку и на оние надвор од нормалните модели на донесување одлуки во ЕУ, како што се и во (IGC-Intergovernmental Conference) Меѓувладината Конференција.⁷⁴ Ова сепак, не значи дека меѓудржавните преговори се на излез, напротив со оглед на тоа што мултилатералниот процес станува посложено и потешко да се управува, а билатералноста е во пораст. Земјите ќе го компензираат нивниот недостаток на зафатеност на формалните процеси со тоа што се повеќе ќе бидат поактивни во неформалните кругови, како што е лобирањето. Ова ќе ги олесни процесите на преговори на Европската унија, но исто така може да ја зголеми двосмисленоста и ќе ја намали транспарентноста. Ова ќе создаде повеќе потешкотии за поединечни актери за да воспостават ефективни стратегии, така што тие ќе треба да се свртат кон сојузниците и институциите за да ги компензираат сопствената слабост во преговорите.⁷⁵

⁷³ Beach, D. (2004). ‘EU Institutions and IGC Negotiations: How the EU Negotiation Process Affects Institutions’ Ability to Gain Influence in IGCs’. In: Meerts, P.W. and Cede, F. (eds), Negotiating European Union. Houndmills: Palgrave Macmillan, 71–92.

⁷⁴ http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-07-284_en.htm

⁷⁵ Van den Bos, 2008: P.377

2. Улогата на ЕУ во Сирискиот Конфликт

Иако Европската унија е сериозно погодена од конфликтот во Сирија, Пред конфликтот, ЕУ имаше прилично обемни односи со Сирија, а преку Евро-медитеранското партнерство и европската политика за соседство применуваа низа инструменти, со одреден ограничен ефект, со цел да донесат политички и економски реформи. Овие напори беа напуштени кога започна конфликтот, а наместо тоа ЕУ се фокусираше на примената на санкциите, и ја намалува својата мисија во Дамаск и презема екстремни политички мерки што доведоа до губење на политичката моќ. Цивилните немири во Сирија започнаа во Март 2011 година, и брзо стана интернационализирана војна со вклучување на Франција, Обединето Кралство, Иран, Русија, Турција, САД, и други актери, како и порастот на транснационалното терористичко движење беше прогласено и Исламската држава. Војната се водеше на цена на масовно и злосторство против човештвото, огромни текови на бегалци раширено уништување и повеќето, шест и пол години подоцна, не е сигурно дека еден од најодбранбените конфликти на дваесет и првиот век се потпира на секоја значајна анализа на надворешната политика. Сепак од европска гледна точка, се истакнуваат одредени трендови. Ставот на надворешната политика, преземен од времето на Европската Унија (ЕУ) во сирискиот конфликт имаше мало влијание врз текот на настаните, спротивно на тоа ребалансот на дипломатската сцена предизвикан од сириската војна бараше истакнати и координирани улоги за Русија и САД, а развојот кој заврши со маргинализирање на ЕУ.

Сириската војна нема да има среќен крај во близината. Дури и ако непријателствата престанат засекогаш, задачките за обнова на политичкиот систем во земјата, безбедноста, инфраструктурата и приватните живеалишта и расчистување на неексплодираните мини и оружја веројатно тоа ќе потрае една деценија. Рехабилитацијата на трауматизираниот сириски народ и заеднички заедници кои претходно имале традиција на соживотот ќе потрае неколку генерации. ЕУ има потенцијал да игра клучна улога овде. Но заради навиките што беа земени во текот на првите шест години од спроведувањето на Лисабонскиот договор далеку е сигурно дека во дипломатските и фазите на рехабилитацијата, унијата ќе ја најде улогата што ја немаше за време на војната.

Сириската граѓанска војна претставува еден од најнепредвидливите конфликти во модерното време. Кое несомнено ќе стане студија на случај во цивилизацијата на надворешната политика. Во догледна иднина улогата на ЕУ останува ограничена на хуманитарни активности во голем размер во Сирија, во соседните земји а и на своја територија.⁷⁶

2.1. Стратешките цели на ЕУ и Сирија

Во последниве години, ЕУ не посветува големо внимание на Сирија, со која преговараше но не потпишуваше договори за асоцијација, како и со другите земји околу Медитеранот. Слично на тоа режимот на Асад никогаш не го разгледувал нејзиниот однос со ЕУ или со членки земји на ЕУ кои се клучна компонента на нејзината надворешна политика, споредено со односите на Сирија со Русија, САД и Либан. Затоа не е изненадувачки што лидерите на ЕУ не посветуваа големо внимание на влијанието врз текот на настаните од 2011 година наваму.⁷⁷ Во мај 2011 година, два месеци по почетокот на војната во Сирија, ЕУ ги презеде своите први акции против сириската влада. Чекорите што беа преземени вклучуваат;

1. Прекин на билатералните програми за соработка помеѓу ЕУ и сириската влада во рамките на Европската соседска политика.
2. Замрзнување на нацрт договорот за асоцијација со ЕУ и Сирија.
3. Суспендирање на учеството на сириските власти во регионалните програми на ЕУ и на операциите за заем и техничка помош од Европската инвестициска банка помош за Сирија.
4. Наметнување на еднострански насочени рестриктивни мерки (санкции) кои подоцна беа проширени.⁷⁸

⁷⁶ “Fact Sheet: The European Union and Syria,” European Union External Action, February 5, 2015, http://www.eeas.europa.eu/statements/docs/2013/131018_01_en.pdf.

⁷⁷ Human Rights Watch, “Assad’s Dungeons,” Executive Magazine, May 4, 2011, <https://www.hrw.org/news/2011/05/04/assads-dungeons>; “Syria: Crimes Against Humanity in Daraa,” Human Rights Watch, June 1, 2011, <https://www.hrw.org/news/2011/06/01/syria-crimes-against-humanity-daraa>.

⁷⁸ “Towards a comprehensive EU approach to the Syrian crisis, joint communication to the European parliament, the council, The European economic and social committee and the Committee of the regions” Brussels, 24.6.2013.

Како резултат на тоа, немирите се развија во полоправна граѓанска војна со огромни жртви. Тековните проценки покажуваат дека од Јули 2016 година биле убиени 300.000 луѓе, над 14 милиони луѓе имаа потреба од хуманитарна помош, 5.7 милиони живеат во непристапни области, а 4.9 милиони се регистрирани како бегалци. Иако војната во Сирија и позицијата никогаш не преминала на брза акција во военото или дипломатското поле, за неколку години тоа остана единствена мантра на Европската Унија. Спротивно на тоа, конкретната акција на ЕУ во суштина се одвиваше во хуманитарното поле.⁷⁹ Непријателствата во Сирија предизвикаа масовни движења на луѓе каде што ОН-Обединетите Нации брои 6.7 милиони внатрешно раселени лица од Јули 2016 година. Во соседните земји 2.7 милиони бегалци се регистрирани во Турција или 3 отсто од населението на таа земја, 1 милион во Либан или 22 проценти од населението, и 700.000 во Јордан или 9.5 проценти од населението. Генерално, ЕУ и нејзините земји членки одвоија вкупно 5.5 милјарди евра помош за сириските бегалци од 2011 до средината на 2016 година и кои ветија дополнителни 3 милјарди евра на конференцијата за поддршка на Сирија во Лондон во февруари 2016 година.⁸⁰

2.2. САД и Руска Конвергенција

Од почетокот на 2011 година, политичките случувања во Египет и Сирија постојано го привлекоа вниманието на американската надворешна политика. Администрацијата на Обама се обиде да води турбулентната политичка ситуација во Египет и се повеќе се ангажираше во крвавата граѓанска војна во Сирија. САД веќе помагаше во борбата против некои од силите кои се борат против режимот на Асад, и претседателот Обама се доближи до напаѓајќи ја Сирија по употреба на хемиско оружје во август 2013 година. Овие одговори одразуваат три широко рапространети верувања за Египет и Сирија. Првата е дека двете држави се одлични стратешка важност за САД. Постои длабоко втемелен страв дека ако администрацијата на Обама не ги решава проблемите со кои се соочуваат овие земји, сериозна штета ќе се направи на виталните американски интереси.

⁷⁹ European Commission Humanitarian Aid and Civil Protection, "Syria Crisis ECHO Factsheet," last updated May 2016, https://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/syria_en.pdf.

⁸⁰ United Nations High Commissioner for Refugees, "Syria Regional Refugee Response, last updated May 19, 2016, <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php>.

Вториот е дека постојат огромни моралните причини за вмешаноста на САД во Сирија, главно поради големите цивилни жртви. И Трето е дека САД поседува способност да влијае врз египетската и сириската политика на значајни и позитивни начини, во голема мера со тоа што ќе се осигура дека вистинската личност е одговорна за овие проблеми се во Каиро и Дамаск. Таквите верувања создаваат моќен мандат за континуирано вклучување на Америка во политиката на овие две проблематични земји.⁸¹

Додека улогата на ЕУ во сириската војна е ограничена, други глобални актери станаа значително повеќе ангажирани. Погледнато од Европа, американската политика за Сирија следеше повеќе пресврти, најважното е силното конвергенција помеѓу американските и руските дипломати. САД првично распоредија проектили "Патриот" заедно со Германија, која подоцна Холандија се повлече ,и која беше заменета од Шпанија за да ја заштити Турција од можни ракетни напади од страна на режимот на Асад. Ова беше проследено и со две програми за обука и опремување на сириските бунтовници. Вашингтон потоа во август 2012 година повлече црвена линија за употреба на хемиско оружје во Сирија, по што следеа и одлуката во август 2013 година да не се бомбардира Дамаск, кои потоа беа користени. Одлуката на САД да се воздржи од интервенција беше под влијание на гласањето во август 2013 година во Долниот дом (House of Commons) на Обединетото Кралство кое (Велика Британија) да не го одобри британска воено учество во таква операција. Набргу потоа, договорот на САД со Русија за елиминирање на сириската акција на хемиско оружје го означи почетокот на една група која ретко се гледа од крајот на Студената војна. Ова можеби беше единствен случај на заеднички дипломатски потег во конфликт во кој двете земји инаку се разликуваат за повеќето субјекти.⁸²

Потоа, непријатното управување на Вашингтон со нејзиниот однос со Турција имаше голем број на различни резултати. Во 2015 година, Турција ги одобри основните права за САД во Инџирлик воздухопловна база близу до јужниот град Адана, која веќе била користена и во други цели од страна на американските воздухопловни сили и во југоисточниот град Дијарбакир. Турција и САД соработуваа во напорите против

⁸¹ John J. Mearsheimer is the R. Wendell Harrison Distinguished Service Professor of Political Science at the University of Chicago. He is on the Advisory Council of The National Interest.

⁸² U.S. Department of State, "Framework for Elimination of Syrian Chemical Weapons," September 14, 2013, <http://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2013/09/214247.htm>.

Исламската држава и САД остануваа клучна улога за Партијата на Сириската Курдска Демократска Унија ПЈД-(PYD) во конфликтот, и покрај опозицијата на Анкара,⁸³ со обезбедување на воена поддршка за вооруженото крило на партијата на Народна Единица за Заштита ЈПГ-(YPG),⁸⁴ при обезбедување на воздухопловен објект во Рмеилан (Rmeilan) во северна Сирија, контролирана од курдски сили и испраќање специјални сили на територијата на Сирискио Курдска територија.⁸⁵ За разлика од релативно скромната дипломатска активност на ЕУ, Русија и САД ги здружија напорите на неколку различни начини. Тие ја сочинуваат Меѓународната група за поддршка на Сирија од ноември 2015 година,⁸⁶ тие се вклучени во внатрешно сириските разговори предводени од ОН во таканаречената III Женевска рамка, а во февруари 2016 година постигнаа договор за прекин на непријателствата во февруари 2016 година. Генерално таквото ниво на соработка меѓу Русија и САД, освен на договорот за хемиско оружје во 2013 година, постигна големи цели и покрај многуте разлики меѓу двете земји, таквата Американска-Руска дипломатска конвергенција претставува нов елемент за лидерите на ЕУ, кои ќе мора да се прилагодат на оваа релативно неочекувана реалност.

Оваа ситуација ја остава ЕУ со избор; или да има колективен глас и да врши влијание врз текот на акцијата во Сирија, или да дозволи една или две земји-членки на ЕУ да се задоволат себеси, со следењето на водечката улога на САД.⁸⁷

2.3. Политичкиот паритет на Русија со САД

Директната воена интервенција на Русија во Сирија, која започна во септември 2015 година, постигна четири главни цели во Сирија и придонесе за појава на нов дипломатски и воен план, на кој ЕУ ќе мора да се приспособи. По интервенцијата, делот од Сирија под контрола на режимот на Асад се претвори во руско

⁸³ Cheryl Pellerin, "U.S., Turkey Finalizing Details of Anti-ISIL Airstrikes," U.S. Department of Defense, August 14, 2015, <http://www.defense.gov/News-Article-View/Article/613670>.

⁸⁴ "U.S. Resupplies Kurdish Forces Fighting ISIL Near Kobani," U.S. Department of Defense, October 20, 2014, <http://www.defense.gov/News-Article-View/Article/603484>.

⁸⁵ "Remarks by President Obama in Address to the People of Europe," White House Office of the Press Secretary, April 25, 2016, <https://www.whitehouse.gov/the-pressoffice/2016/04/25/remarks-president-obama-address-people-europe>

⁸⁶ "Statement of the International Syria Support Group Vienna," 14 November 2015, United Nations Department of Political Affairs, November 14, 2015, <http://www.un.org/undpa/en/Speeches-statements/14112015/syria>.

⁸⁷ "Joint Statement of the United States and the Russian Federation, as Co-Chairs of the ISSG, on Cessation of Hostilities in Syria," U.S. Department of State, February 22, 2016, <http://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2016/02/253115.htm>.

покровителство.⁸⁸ Првата цел беше несомнено да го спаси режимот на Асад од работ на колапс и затоа го зацврсти долгогодишниот политички сојузник и воен клиент во средниот исток. Имплицитаната порака до западните лидери - и најмалку важни до лидерите на ЕУ, кога се случи интервенцијата во Либија во 2011 година – пораката беше дека и Русија има пријатели, се грижи за нив и не можат да бидат соборени од волјата на западните сили.

Втората цел беше да се воспостави напредна воена базан на Блискиот Исток. Цивилниот меѓународен аеродром Басел ал-Асад во близина на источниот сириски град Латакија брзо се трансформираше во ефикасна база на воздухопловни сили преименуван во Хмеимим (Khmeimim), и употребата на рускиот поморски објект. Ова им овозможи на Русија да започне со интензивни воздушни кампањи, главно против бунтовници кои се закануваат дека ќе ја прекинат виталната врска помеѓу Латакија и Дамаск. И покрај изјавите на западните сили, не беше големо изненадување што приоритетните цели на Русија беа силите што се приближуваат до основните средства на режимот во провинциите Алепо, Хама, Хомс и Идлиб, а не на силите на Исламската држава.⁸⁹

Третата цел беше да се стави аргументи што го даде рускиот претседател Владимир Путин во говорот на Генералното собрание на ОН на 28 септември 2015 година, во кое тој рече: "Сите знаеме дека по крајот на Студената војна светот беше оставена со еден центар на доминација, а оние кои се најдоа на врвот на пирамидата беа искушувани да мислат дека, бидејќи се толку моќни и исклучителни, најдобро знаат што треба да се направи и затоа тие се однесуваат примамливо и дали треба да се приклучат на сметката на ОН"⁹⁰ Во едноставни термини, овој наметлива руската приказна значеше дека од тогаш па натаму, светскиот поредок ќе биде обликуван со Русија на маса, а не од САД и нејзините европски сојузници.

Воената кампања на Организацијата на Северноатлантската алијанса (НАТО) во 2011 година во Либија, која Москва ја сметаше за злоупотреба на Резолуцијата 1973 на

⁸⁸ Marc Pierini, "Assadland, a Russian Protectorate," Carnegie Europe, September 22, 2015, <http://carnegieeurope.eu/publications/?fa=61358>.

⁸⁹ "Joint Declaration on the Recent Military Actions of the Russian Federation in Syria," U.S. Department of State, October 2, 2015, <http://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2015/10/247802.htm>; and European Council, "Council Conclusions on Syria," October 12, 2015, <http://www.consilium.europa.eu/en/press/pressreleases/2015/10/12-fac-conclusions-syria>.

⁹⁰ 70th Session of the UN General Assembly, "Official Internet Resources of the President of Russia, September 28, 2015, <http://en.kremlin.ru/events/president/news/50385>.

Советот за безбедност на ОН од 17 март 2011 година, во врска со излезот од либискиот конфликт, беше во ретроспектива на типот на развој кој Русија сакаше да се избегне.

Четвртата цел беше да им се покаже на западните и регионалните сили дека спротивно на некои анализи. Русија имаше потреба од воена помош за брзо и рационално справување со важните кризи. За таа цел, Путин нареди распоредување на многу помоќни воени средства отколку што е потребно за борба против бунтовниците, проектили С-400,⁹¹ 24 крстосувачки (круз) проектили кои беа лансирани од воздушни и поморски бродови од Каспиското и Медитеранското море и со други софистицирани средства. Овие операции беа спроведени на брз и флексибилен начин, внатре и надвор од Сирија, вклучително и преку масовна поморска мисија. Сирија исто така служеше како демонстрација дека пристапот во Средоземното Море преку море и воздух во никој случај не беше пречка за Руските сили и немаше никакви ограничувања.⁹²

Од политичка страна, Москва навистина го спаси Асад од работ, но се чини дека операцијата за спасување имаше поопшта цел отколку само спасување на пријателскиот диктатор, а тоа беше да се искористи сириската криза како средство за предизвикање на претпоставениот Американски (САД) монопол на Блискиот Исток и постигнување на Руски дипломатски паритет со САД. Ова долгорочна цел на руската дипломатија во голема мера постигна превласт во западниот дел на Сирија (вклучувајќи де факто воздухопловна интервенција) и интензитетот на дипломатската работа на Москва со Вашингтон. Изготвувањето на почетокот на новиот сириски устав од 2016 година од страна на Москва е уште еден пример за цврста намера на Русија да тежи во светскиот поредок, како и нејзината понуда до Соединетите Американски Држави за спроведување на заеднички операции против исламистичка група Нусра фронт.

⁹¹ “Moscow to Deploy S-400 Defense Missile System to Khmeimim Airbase in Syria,” RT, November 25, 2015, <https://www.rt.com/news/323379-s400-russia-syriaairbase/>; “Vladimir Putin’s Annual News Conference,” Official Internet Resources of the President of Russia, December 17, 2015, <http://en.kremlin.ru/events/president/news/50971>; and “S-400 Missile Radius Map,” Institute for the Study of War, December 21, 2015, <http://understandingwar.org/map/s-400-missile-radius-map>.

⁹² Mikhail Khodaryonok, “Three Layers of Russian Air Defense at Hmeimim Air Base in Syria,” TASS, February 12, 2016, <http://tass.ru/en/defense/855430>.

Ова нова рамнотежа меѓу Москва и Вашингтон за Сирија подразбира релативна маргинализација на Европската унија, вклучувајќи ги и нејзините најголеми земји членки. Ќе има трајни последици врз начинот на кој се вршат меѓународните односи.⁹³

2.4. Турција; меѓу домашните прашања, историски грижи и амбивалентната надворешна политика

Од Европската перспектива, турската политика за Сирија е збунувачка. На практично ниво, конкретните чекори на Турција во Сирија често се покажаа во судир со нормите на ЕУ или со воените одлуки на некои земји-членки. На поглобално ниво, широката цел на конвергенцијата на надворешната политика со Западот, една од барањата на преговорите за пристапување за членство на Турција во ЕУ, е недостапна за клучниот проблем на сирискиот конфликт. По фазата на позитивни односи во насока на економски реформи и зголемена трговија, Анкара се обиде во 2011 година да го убеди Асад на мирен начин и со мирно управување со кризата. Ниту економските реформи ниту мирно постапување со демонстрантите не се материјализираа. Реџеп Тајип Ердоган, тогашниот премиер на Турција и сега претседател, брзо се префрли на цврсто зазедената позиција дека Асад треба да се оди и да ја напушти неговата позиција. Овој став беше сличен на првичните позиции на ЕУ и на САД, но исто така имаше и религиозна и идеолошка основа: Турските граѓани претежно се Сунити, додека режимот на Асад е Алавити, гранка на шиитската вера. Оваа политика на спротивставување на Асад вклучи обука на сириските бунтовници и доставување оружје за некои од нив.

Анкара исто така долго време се смета во Европа како се обидува да управува со односите на Исламската држава, со сунитски бунт против шиитскиот режим.⁹⁴ Во 2015 година, Анкара почна да ги перцепира курдите во и околу Турција, со три истовремени случувања кои ја предизвикаа историската грижа на Анкара за независен Курдистан во Ирак, курдската регионална влада, која веќе е автономна организација во Ирак, има корист од зголемената воена поддршка од САД и Европските земји.

⁹³ Al-Akhbar, "Russia Pens Draft Constitution for Syria," Syrian Observer, trans. and ed., May 25, 2016, http://syrianobserver.com/EN/Features/31079/Russia_Pens_Draft_Constitution_Syria/.

⁹⁴ Ahu Ozyurt, "Sympathy for the Devil That Is ISIL," Hurriyet Daily News, September 26, 2014, <http://www.hurriyetaidailynews.com/sympathy-for-the-devil-that-is-isil.aspx?PageID=238&NID=72179&NewsCatID=515>.

Во Сирија ЈПГ-(YPG), доби поддршка од САД и од Русија и постигнаа регионални територијални успеси во Африн, Кобане и Тел Абјад.⁹⁵

Долгогодишниот (и неуспешен) обид на Анкара да го убеди Западот да имплементира безбедна зона во Сирија, која има забранети летови, создаде остри, дивергенции и со САД и со ЕУ. Официјално, напорите на Турција беа насочени кон задржување на сириските бегалци на сириската територија, но повторно обединување на курдскиот регион стана повеќе тешко во практика.⁹⁶ Во почетокот на 2016 година, Анкара се обиде да ја убеди Германија⁹⁷ и Европската комисија да поминат на сирискиот регион и дел од помошта кое ќе се дадеше од страна на ЕУ за сириските бегалци на кои Анкара и Брисел се согласија како дел од договорот за бегалци помеѓу ЕУ и Турција. Ова одлука се уште е во тек од средината на 2016 година. На 5 мај беа демонстрирани опасностите за воспоставување таква безбедна зона без никакво привилегија на меѓународен договор или воена покриеност (што би значело копнени трупи- војници од западните земји, опција која постојано се исклучени), во 2016 година кога сириските воздухопловни сили го бомбардираат кампот за бегалци формиран од турски невладини организации (НВО). Генерално целокупната турска политика во Сирија е замрзната од руската интервенција за спасување на режимот на Асад, особено откако Русија воспостави ефикасна воздушна забрана зона над северозападниот дел на Сирија. Голем број на негативни односи влијаеа на Турско-Руската страна кон крајот на 2015 година, во ноември, когај рускиот бомбашки авион “Сухој” беше соборен од Турска страна, после тоа руските обвинувања беа дека турција криумчирал корупција, тајни операции и шверц на нафта што ја зголемуваше финансиската моќ на Исламската држава⁹⁸ но Анкара цврсто ги отфрли овие шпекулации. Сепак, размената на

⁹⁵ “President Barzani: Time Is Apt for Kurdistan to Hold Referendum,” Kurdistan Region Presidency, February 3, 2016, <http://www.presidency.krd/english/articledisplay.aspx?id=RY+rNq+QXIQ=>; and “Syria Civil War: Kurds Declare Federal Region in North,” Al Jazeera English, March 17, 2016, <http://www.aljazeera.com/news/2016/03/syria-civil-war-kurds-declare-federal-systemnorth-160317111902534.html>

⁹⁶ Serdar Karagoz, “Turkey in Full Cooperation With Anti-ISIS Coalition, Says President,” Daily Sabah, September 27, 2014, <http://www.dailysabah.com/politics/2014/09/27/turkey-in-full-cooperation-with-antiisis-coalition-says-president>; and “Turkey: Top Security Meeting Focuses on Terror Measures,” Anadolu Agency, May 26, 2016, <http://aa.com.tr/en/todays-headlines/turkey-top-security-meetingfocuses-on-terror-measures-/579360>.

⁹⁷ “Angela Merkel Offers Turkey Assistance for Border Region,” The Federal Chancellor, February 8, 2016, https://www.bundeskanzlerin.de/Content/EN/Reiseberichte/2016/2016-02-08-merkel-ankara_en.html.

⁹⁸ “Commander-in-Chief of the Russian Aerospace Forces Presents Facts of the Attack on the Russian Su-24M Aircraft Carried Out by the Turkish F-16 Fighter in the Sky Over Syria on November 24,” Ministry of Defence of the Russian Federation, November 27, 2011, http://eng.mil.ru/en/news_page/country/more.htm?id=12066900@egNews; and “Meeting With King Abdullah II of Jordan,” Official Internet Resources of the President of Russia, November 24, 2015, <http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/50775>.

декларации на 1 јули 2016 година, започна процесот на нормализација кој започна да се материјализира состаноци помеѓу Турските и Руските претседатели во Санкт Петербург на 9 август.

Хуманитарните случаи што резултираше од сириската војна ја погоди Турција најмногу во апсолутна смисла. Се проценува дека од крајот на 2011 година, Турција има примено околу 2,8 милиони бегалци кои се регистрирани во агенцијата за бегалци на ОН. Од нив, 290.000 (10,9 отсто од вкупниот број) се хостирани во кампови управувани од турската агенција за вонредни ситуации (AFAD), Турската Црвена полумесечина и локалните општини. Додека скоро 85 отсто од бегалците приватно ги организираат своите сместувања, сите добиваат привремен гостински идентитет картичка и може да имаат корист од бесплатната слободната здравствена заштита во јавните болници. Договорот меѓу Турција и Европската унија во општите услови достигна на 29 ноември 2015 година, а финализиран на 18 март 2016 година, првично резултираше со намалување на бројот на неконтролирани мигранти кои пристигнуваат на грчките острови во Егејското Море. Но, договорот брзо се впушти во судски спор околу концесиите што ги нуди ЕУ и условите што треба да се исполнат од страна на Турција.⁹⁹

3. Дипломатското недостаток на ЕУ

Европската унија очигледно отсуствува од клучните меѓународни дипломатски разговори за Сирија и не презема никаква значајни дипломатски односи од 2011 година. Додека повеќето земји членки на ЕУ се вклучени во операциите против анти-исламската држава. Европската воена вмешаност против исламистичката група во Сирија доаѓа главно од Франција, чии воздухопловните сили го надополнуваа операциите на САД.¹⁰⁰ САД и Франција се поддржани директно или индиректно од Данска, Германија, Холандија, Обединетото Кралство и Белгија. Уште поважно, ЕУ има многу ограничена улога како блок во сирискиот конфликт, Имплементацијата на Лисабонскиот договор, најновиот развој на правната структура на ЕУ, ја ослаби

⁹⁹ “Syria Regional Refugee Response: Turkey,” United Nations High Commissioner for Refugees, last updated May 19, 2016, <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/country.php?id=224>.

¹⁰⁰ The Global Coalition “Partners Archive—The Global Coalition,” <http://theglobalcoalition.org/partners/>.

улогата на институциите на ЕУ во политиката, особено Европската комисија и Европската служба за надворешни работи со што ова одговорност им се враќа на земјите членки, особено поголемите земји и на ниво на шефовите на држави и влади.¹⁰¹ Примери за оваа промена е дека поголемите земји-членки направија повеќе изјави за сириската криза; поголемите земји на ЕУ направија намерни напори да ги назначат националните дипломати за да раководат и претседаваат со важни делегации на ЕУ; и министрите за надворешни работи се исклучени од Европскиот совет, кој ги обединува националните водачи. Покрај тоа, со несреќна совпаѓање на временските рокови, новата европска надворешно политичка архитектура стапи во истиот момент кога Арапската пролет се одвиваше предизвикувајќи нови предизвици за нарушениот механизам и влошувајќи ја надворешна политика на ЕУ. Спротивно на очекувањата во Берлин, Лондон или Париз, преовладувачките гласови на големите три земји-членки и намалениот глас на бирократијата во Брисел не доведоа до зголемување на ефикасноста. Навистина, алатката на дипломатијата на ЕУ - хуманитарна помош, помош за развој, трговски санкции, договори со трети земји и така натаму остана само со Европската комисија.¹⁰²

Масовната бегалска криза која започна во 2015 година, иако не е составена исклучиво од сириските баратели на азил, брзо покажа трикратна поделба во Европската унија. Германија, привично со Шведска беше единствената европска земја отворена за домаќин на голем број сириски бегалци. Ова не беше изненадувачки бидејќи земјата има силен економски рекорд на раст, блиску до целосна вработеност, буџетски суфицит, незавршени работни места и позитивен став од своите граѓани кон бегалците (Willkommenskultur). Во втората група земји членки на на ЕУ беа оние кои одбија да играат било каква улога во кризата со бегалците, како што се Велика Британија, Данска и целата централно европски земји членки, кои се откажаа и од зона на Шенген

¹⁰¹ Pierre Vimont, "The Path to an Upgraded EU Foreign Policy," Carnegie Europe, June 30, 2015, <http://carnegieeurope.eu/publications/?fa=60527>; and Anthony Luzzatto Gardner and Stuart E. Eizenstat, "New Treaty, New Influence?," Foreign Affairs, March/April 2010, <https://www.foreignaffairs.com/articles/europe/2010-03-01/new-treaty-new-influence>.

¹⁰² ЕУ почна да го имплементира Лисабонскиот договор во Јануари 2011 година, кога Арапската Пролет започна во Тунис и Домино теоријата која го употребува САД после ефектот врз Источниа Европа сега потполно имаше влијание во Африка и Блискиот Исток. (The EU began to implement the Lisbon Treaty in January 2011, when the Arab Spring began in Tunisia and the Domino theory (effect) used by the United States after the effect on Eastern Europe had now completely influenced Africa and the Middle East).

патувањето без пасоши. Потоа дојдоа земјите кои се обидоа да покажат солидарност со Германија, но немаа ниту економска слобода ниту политичка волја да го сторат тоа. Откако Советот на Министри на ЕУ не донесе одлука за новите политики за азил и миграција во Мај 2015 година, политичката паника избувна во текот на летото, а многу земји од ЕУ одбија да го споделат товарот на бегалците со Германија. Како резултат на тоа и во наредба во Берлин, институциите на ЕУ започнаа преговори со Турција за да обезбедат задржување на бегалците во Турција. Во замена за финансиска поддршка и ветување на концесии во неповрзани области за безвизен режим за турските граѓани кои патуваат во земјите на ЕУ и преговорите за членство и потполно пристапување на Турција во ЕУ. Овој мошне невообичаен дипломатски договор се совпадна со актуелната внатрешно домашна политичка криза во Турција и оттаму брзо стана исклучително тешко да се управува. Од особена важност беа неприменувањето на одредни одреби од страна на Турција на Конвенцијата за бегалци во ОН, обновениот вооружен конфликт во југоисточниот дел од земјата и остро раздразната ситуација во Турција, во врска со човековите права и владеењето на правото. Конфликтните дискусии околу овој договор продолжуваат и понатаму.¹⁰³

3.1. Прилагодување на нова политичка сцена во ЕУ и Сирија

Би било претерано да се каже дека ЕУ го следи сирискиот конфликт. Сепак, главните настани што се случија во врска со сириската војна создаваат нова политичка сцена, на кој ЕУ сега мора да се прилагоди. ЕУ треба да ја рекалибрира својата позиција во однос на другите главни играчи. Соединетите Американски Држави станаа поподготвени да ја гарантираат безбедноста и стабилноста во регионот, отколку во изминатите седумдесет години. Во меѓувреме, Русија воспостави постојана воена инфраструктура на Блискиот Исток и повторно доби важна дипломатска улога на светската сцена. Москва, исто така, започна дипломатски тандем на видови во Вашингтон, барем во сириската војна. Излезот од сириската криза, најверојатно, ќе бара уште поголема конвергенција меѓу Русија и САД за политичко решение. Овој нов тренд веќе ја принудува Турција да ја измени својата надворешна политика.

¹⁰³ Искуството од сириската граѓанска војна вклучувајќи го и случајот на договор за бегалци со Турција, покажа дека една земја членка не може да стане прифатлив лидер за целата Европска Унија. (The experience of the Syrian civil war, including the case of the refugee deal with Turkey, has shown that a single member state cannot become an acceptable leader for the entire EU.)

ЕУ можеби ќе треба соодветно да ја усогласи својата политика со тоа што ќе донесе повеќе проактивни улоги во хуманитарна помош, помош за развој, поддршка за реформи, финансирање на невладини организации (НВО), капацитет за координација и политичко-воена улога во идното решение и преку проактивна улога надворешна политика на ЕУ и нивните високи претставници.

Во исто време, ЕУ сега се занимава со Турција, која е повеќе непријатен партнер отколку врските што било во минатото. Со својата досегашна амбивалентна политика за Исламската држава, нејзината неподготвеност ги фацилитира стратешките промени на регионално ниво, граѓанската војна на југоисточниот дел е негативна еволуција на нејзината ситуација во владеењето на правото и последиците од неуспешниот обид за државен удар на 15 јули 2016 година Турција е подалечена од внатрешните стандарти на ЕУ и принципите на надворешната политика отколку кое било во изминатите петнаесет години. За ЕУ тоа значи тека интересот на Турција во процесот на пристапување кон ЕУ ќе биде значително намален и како резултат на тоа улогата на ЕУ врз Турската структура на владеењето на правото ќе биде значително намалена. Сепак треба да се продолжи дијалог и соработка за клучните прашања како што се енергетика, трговијата, борбата против тероризмот и бегалците.

Во однос на Сирија, ЕУ, исто така, треба да стои цврсто на своите вредности. Многу е јасно дека принципите на кои ЕУ е заинтересирана за одржување во својата надворешна политика и на владеењето на правото, фундаменталните слободи, соживотот и толеранцијата имаат шанса да се применат во Сирија. Руската индуцирана реал-политика можеби нема да остави простор за стандардите на ЕУ во Сирија. Но, она што ЕУ може да го направи, без оглед на огромните потешкотии што следат, е да се промовира овие принципи и да се понуди поддршка за клучните елементи на демократска држава, реконструкцијата на администрацијата, судството, слободните медиуми и граѓанското општество во земјата, како и правдата. Со оглед на овие нови реалности, условите може да изгледаат како зрели за враќање на надворешната политика на ЕУ во сириската криза. Сепак, со таквата преродба за реформи ќе се соочи со значителни тешкотии, особено поради тоа што политичките преференции на клучните земји-членки имаат тенденција да ги држат одлуките во строго национална рамка, со само ограничено вклучување на ЕУ како организација во Сириската криза.

Во Германија, домашниот приоритет се префрли во добредојдено по бранот на бегалци од Сирија, за да го спречи тоа, а со тоа и да го раководи договорот за бегалци меѓу ЕУ и Турција се справи толку тешко и политички скапа како што беше ова претходно предвидено од страна на ЕУ а посебно Германија. Во Франција, особено по големите терористички напади во Париз на 13 ноември 2015 година, приоритет е да им се покаже на граѓаните дека владата дејствува против Исламската држава, па оттука и продолжувањето на француската воена операција во Сирија.¹⁰⁴

Недостатокот на проактивен и колективен ангажман на ЕУ во сириската криза ја лиши унијата на какво било ниво, и значајно влијае врз насоките на настаните во неговата непосредна близина а и за земјите членки. Сепак, повеќето од хуманитарните и економските последици од сириската криза паѓаат на земјите на ЕУ. Веројатно таква голема разлика е политички неодржлив. Природата на улогата на ЕУ во решавањето на сириската криза претставува еден вистински тест за заедничка надворешна и безбедносна политика. Ако ЕУ не постигне консензус за посилен политички став кон Сирија, ЕУ може да биде ограничена на улогата на помошни актери во модерните конфликти, како давател на хуманитарна помош, поддршка за реконструкција, развој и техничка помош, трговски концесии или санкции.¹⁰⁵

¹⁰⁴ Tanja Cronberg, "P5+1 Diplomacy on Iran: Lessons for Syria," European Union Leadership Network, November 6, 2015, http://www.europeanleadershipnetwork.org/p51-diplomacy-on-iran-lessons-for-syria_3295.html.

¹⁰⁵ Marc Pierini, "The Many Foreign Policy Fallouts of Brexit," Turkish Policy Quarterly, June 30, 2016, <http://turkishpolicy.com/blog/16/the-many-foreign-policy-falloutsof-vbrexit>. - Ако некој од лидерите на ЕУ се извлечат од нивниот недостаток и недоволното влијание врз еволуацијата на сириската криза, во значителна мерка ќе ја дефинираат иднината на надворешната и безбедносната политика на ЕУ.

Заклучок;

Денес дипломатијата е едно од најважните начини за влијание и раководење на меѓународната заедница, и е едно од најефикасните средства за одбрана на интересите на една земја, обезбедувајќи легитимитет и создавање на јавното мислење. Во глобализираниот свет на комуникација, природно е секоја земја да се обиде најдобро и најефикасно да го употреби тоа. Меѓународните преговори се национализираат и националните преговори се интернационализираат. Ова забележува дека доменот на меѓудржавните односи и внимателно одвоената област на внатрешни и надворешните работи почнуваат да се спојуваат едни со други. Ако повеќе не е јасно каде се наоѓа демаркацијата за меѓународната димензија, како може да се задржи позицијата на дипломатот како монопол во меѓународните односи. На овој начин, дипломатот ги губи привилегиите за прерогатива како меѓународен преговарач. Јавната дипломатија е уште еден сектор на раст. Се разбира, постојат огромни области на дипломатска работа и многу билатерални-мултиратерални односи каде што земјите кои го истражуваат потенцијалот на јавната дипломатија ќе продолжат да растат. Веројатно не е претерување да се сугерира дека овој развој е показател за фактот дека еволуцијата на дипломатијата достигна нова фаза. Оние што ја гледаат јавната дипломатија како постмодернистичка пропаганда или како усна услуга на последната мода во водењето на меѓународните односи ја пропуштаат фундаменталната точка. Предметот на дипломатијата се прошири од високата политика, војната, мирот, животната средина, развојот, науката и технологијата, образованието, правото, уметноста. Дипломатите се ангажирани во широк спектар на функции, од преговори, комуникација, конзуларно, застапување и известување до набљудување, промоција, трговија, промоција на услуги, културна размена и односи со јавноста. Во исто време, со повеќе работа дојде поголема количина на "бюрократизација" каде што рутинските, преседаните и стандардните оперативни процедури доминираат во секојдневните административни задачи. Амбасадорите се главниот административен службеник, како и највисокиот резидентски дипломат на нивната земја и се бара соодветни менаџерски способности за да ги водат и извршат своите задачи.

Процесните процеси на Европската унија кои се анализирани во ова поглавје на дваесет и првиот век, може да бидат доволни за управување со заедничките и различните интереси на земјите на ЕУ во првиот квартал на овој век.

Потоа, сепак, тие може да ја попречуваат понатамошната интеграција во системот на управување на повеќе нивоа. Некои тврдат дека сложеноста на процесот во секој случај ќе доведе до "пречка", додека други сметаат дека не е "не е проблемот на бројот на членовите, туку дали тие ќе имаат различни интереси". Без оглед на нејзината природа, преговорите со ЕУ и процесите ќе има огромно влијание врз работата на националните преговори во своите земји-членки, како и врз меѓународните преговори на глобално ниво. Класичните меѓународни процеси на преговори како што ги познаваме уште од минатиот век, драматично ќе се променат поради глобализацијата и регионализацијата, како што е случајот со Европската унија. Поединечниот преговарач на ЕУ, најверојатно, ќе стане уште поважно средство, бидејќи процесот станува се покомплексен и нетранспарентен. Доколку ова е точно неизбежниот заклучок е дека Европската Унија и ејзините земји членки ќе мора да инвестираат повеќе во човечката димензија, на пример преку трансформирање на сегашната европска дипломатска програма во целосно разработен наставен план за обука или дури и воопоставување на Европска преговарачка академија за дипломати и други државни службеници. Таквата академија барем ќе ја искористи можноста и предноста за да го подобри нивото на преговорите, да ја запознае новата раса на дипломатите и државните службеници на ЕУ и со преговорите специфични за ЕУ, да се создаде мрежа во рамките на групата, и што е најважно тоа може да помогне да се создаде европска дипломатска професионална култура. Создавање на една професионална култура ќе има позитивен ефект врз стабилноста и ефикасноста на процесите на преговори.

Користена Литература

- ¹⁰ Allan Gottlieb, 'I'll be with You in a Minute, Mr Ambassador': The Education of a Canadian Diplomat in Washington (Toronto: Toronto University Press, 1991) p. vii.
- ¹³ Ambassador K. T. Paschke, Report on the Special Inspection of 14 German Embassies in the Countries of the European Union (Berlin: Auswärtiges Amt, 2002).
- ²⁷ As two lexicographers suggest, public diplomacy is essentially 'a late-twentieth century form of propaganda conducted by diplomats'; G. R. Berridge and Alan James, *A Dictionary of Diplomacy* (Basingstoke: Palgrave, 2001), p. 197.
- ³⁶ Anstey, M. and Meerts, P. (2012). 'Lessons for Practice'. In: Zartman, I.W., Anstey, M. and Meerts, P. (eds), *The Slippery Slope to Genocide: Reducing Identity Conflicts and Preventing Mass Murder*. Oxford: Oxford University Press (Anstey and Meerts, 2012: 376–390 P).
- ⁹³ Al-Akhbar, "Russia Pens Draft Constitution for Syria," Syrian Observer, trans. and ed., May 25, 2016, http://syrianobserver.com/EN/Features/31079/Russia_Pens_Draft_Constitution_Syria/.
- ⁹⁴ Ahu Ozyurt, "Sympathy for the Devil That Is ISIL," Hurriyet Daily News, September 26, 2014, <http://www.hurriyetaidailynews.com/sympathy-for-the-devil-that-is-isil.aspx?PageID=238&NID=72179&NewsCatID=515>.
- ⁹⁷ "Angela Merkel Offers Turkey Assistance for Border Region," The Federal Chancellor, February 8, 2016, https://www.bundeskanzlerin.de/Content/EN/Reiseberichte/2016/2016-02-08-merkel-ankara_en.html.
- ³ Brian Hocking, *Futures of diplomacy <<Integrative Diplomacy in the 21st Century>>* (2012), Pp 9-10
- ³ Ibid. Supra, 3 ³⁵ Berridge, G.R. (1995). *Diplomacy*. London: Prentice-Hall.
- ⁷ Види повеќе на - <http://www.eisa-net.org/be-bruga/eisa/files/events/stockholm/Mai%27a%20Cross%20EU%20PubD%20paper.pdf>
- ⁸ Види повеќе на - <http://www.lisbon-treaty.org/wcm/the-lisbon-treaty/>
- ⁵¹ Berridge, G.R. (1998). Guicciardini on Diplomacy: Selections from the Ricordi. Leicester: Diplomatic Studies Programme, Discussion Papers, 38. *Diplomatic Negotiation Essence and Evolution*; Paul Meerts- Clingendael. P-61.
- ⁶² Види повеќе на - https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/treaty_on_european_union_en.pdf
- ⁶⁶ Види повеќе на - http://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/qualified_majority.html
- ⁶⁹ Blavoukos, S. and Pagoulatos, G. (2011). 'Accounting for Coalition-building in the European Union: Budget Negotiations and the South. *European Journal of Political Research*, 50, 559–581.
- ⁷¹ Види повеќе на - <https://www.cvce.eu/en/education/unit-content/-/unit/d1cfaf4d-8b5c-4334-ac1d0438f4a0d617/a9aaa0cd-4401-45ba-867f-50e4e04cf272>
- ⁷² Bal, L.J. (2004). 'Member States operating in the EU Council of Ministers: Inside Impressions'. In: Meerts, P.W. and Cede, F. (eds), *Negotiating European Union*. Houndmills: Palgrave Macmillan, 127–142.
- ⁷³ Beach, D. (2004). 'EU Institutions and IGC Negotiations: How the EU Negotiation Process Affects Institutions' Ability to Gain Influence in IGCs'. In: Meerts, P.W. and Cede, F. (eds), *Negotiating European Union*. Houndmills: Palgrave Macmillan, 71–92.
- ³⁹ Comment made by Waring Partridge, in D. Bollier, *The Rise of Netpolitik: How the Internet is Changing International Politics and Diplomacy*, a report of the eleventh annual Aspen Institute round table on Information Technology (Washington DC: Aspen Institute, 2003), p. 17.
- ⁵⁷ Coolsaet, R. (1998). *The Transformation of Diplomacy at the Threshold of the New Millennium*. Leicester: Diplomatic Studies programme, Centre for the Study of Diplomacy. *Diplomatic Negotiation Essence and Evolution*; Paul Meerts-Clingendael P.65

⁸³ Cheryl Pellerin, “U.S., Turkey Finalizing Details of Anti-ISIL Airstrikes,” U.S. Department of Defense, August 14, 2015, <http://www.defense.gov/News-Article-View/Article/613670>.

⁹⁸ “Commander-in-Chief of the Russian Aerospace Forces Presents Facts of the Attack on the Russian Su-24M Aircraft Carried Out by the Turkish F-16 Fighter in the Sky Over Syria on November 24,” Ministry of Defence of the Russian Federation, November 27, 2011, http://eng.mil.ru/en/news_page/country/more.htm?id=12066900@egNews; and “Meeting With King Abdullah II of Jordan,” Official Internet Resources of the President of Russia, November 24, 2015, <http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/50775>.

²⁶ David Welch, ‘Powers of Persuasion’, *History Today*, 49, August 1999, pp. 24–6.

⁶³ Dür, A., Mateo, G. and Thomas, D. (2010). ‘Negotiation Theory and the EU: The State of the Art’. *Journal of European Public Policy*, 17:5, 615–620..

⁶⁸ Dür, A. and Mateo, G. (2010a). ‘Bargaining Power and Negotiation Tactics: The Negotiations on the EU’s Financial Perspective, 2007–2013. *Journal of Common Market Studies*, 48:1, 557–578

¹ Evan POTTER, « Canada and the New Public Diplomacy », Netherlands Institute of International Relations,P.3

³⁷ E. Potter (ed.), *Cyber-Diplomacy: Managing Foreign Policy in the Twenty-First Century* (Montreal and Kingston: McGill Queen’s University Press, 2002).

⁷⁹ European Commission Humanitarian Aid and Civil Protection, “Syria Crisis ECHO Factsheet,” last updated May 2016, https://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/syria_en.pdf.

²⁰ For an interesting case study, see Michael Merlingen and Zenet Mujic, ‘Public Diplomacy and the OSCE in the Age of Post International Politics: The Case of the Field Mission in Croatia’, *Security Dialogue*, vol. 34, no. 3, pp. 269–83

⁵⁰ Fisher, R. (1971). *Basic Negotiating Strategy*. London: Allen Lane, The Penguin Press.

⁵⁵ (Friedman, 1995). P-64.

⁷⁶ “Fact Sheet: The European Union and Syria,” European Union External Action, February 5, 2015, http://www.eeas.europa.eu/statements/docs/2013/131018_01_en.pdf.

² <http://www.sciencediplomacy.org/article/2017/eu-trade-policy>

⁴ <http://www.encyclopedia.com/social-sciences/applied-and-social-sciences-magazines/international-integration>

⁵ <https://www.vox.com/2015/7/24/9031597/hillary-clinton-quarterly-capitalism>

⁶ http://site.iugaza.edu.ps/wmodallal/files/2010/02/Modern_Diplomacy.pdf

¹² https://books.google.si/books?id=EJpEAgAAQBAJ&pg=PA37&lpg=PA37&dq=Ausw%C3%A4rtiges+%D0%90mt,+report+2002&source=bl&ots=FJKcj8KLMo&sig=t40RcyxObfDHvAT4ptWiY7bLXY&hl=en&sa=X&ved=0ahUKEwje4f_vt9PYAhUImrQKHTqhAt8Q6AEINzAC#v=onepage&q&f=false

¹⁴ http://sipa.jlu.edu.cn/_local/D/8D/17/BF7324F591A4B431195B255111E_A39C6EFE_19EF3B.pdf

¹⁵ Hans Tuch, *Communicating With the World: US Public Diplomacy Overseas* (New York: St Martin’s Press, 1990), p. 3.

¹⁶ <http://assets.press.princeton.edu/chapters/s7089.pdf>

¹⁷ https://en.wikipedia.org/wiki/Ottawa_Treaty

²² https://books.google.si/books?id=tV9oAgAAQBAJ&pg=PA446&lpg=PA446&dq=tony+blair+gerhard+schr%C3%B6der+and+muammar+gaddafi&source=bl&ots=eIabTSmynW&sig=ch3q5LTiwu7smpr1wb27JMtvl2o&hl=sl&sa=X&ved=0ahUKEWiyhLTBwtXYAhWOKewKHZ0_DgAQ6AEIOTAF#v=onepage&q&f=false

²³ <http://www.godfriedengersen.com/wp-content/uploads/sopemi-2002.pdf>

³⁴ H. Nicolson, *The Evolution of Diplomatic Method* (London: Thornton Butterworth, 1939), p. 90.

- ³⁵ <http://www.egyptandaustria.at/documents/Metternich,%20the%20Great%20Powers%20and%20the%20Eastern%20Question.pdf>
- ⁴³ https://www.rand.org/pubs/rgs_dissertations/RGSD169.html
- ⁷⁰ Heisenberg, D. (2004). 'What Kind of Negotiation Does "Consensus Decision- Making" Involve?' In: Meerts, P.W. and Cede, F. (eds), *Negotiating European Union*. Houndmills: Palgrave Macmillan, 93–110.
- ⁷⁴ http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-07-284_en.htm
- ⁷⁷ Human Rights Watch, "Assad's Dungeons," *Executive Magazine*, May 4, 2011, <https://www.hrw.org/news/2011/05/04/assads-dungeons>; "Syria: Crimes Against Humanity in Daraa," Human Rights Watch, June 1, 2011, <https://www.hrw.org/news/2011/06/01/syria-crimes-against-humanity-daraa>.
- ²⁹ Jan Melissen, 'Where is Place Branding Heading', *Place Branding*, vol. 1, no. 1, 2004, pp. 26–7.
- ⁴⁰ J. C. Cooper, 'China has Discovered its Own Economic Consensus', *Financial Times*, 8 May 2004.
- ⁴⁷ Jönsson, C. and Aggestam, K. (2009). 'Diplomacy'. In: Bercovitch, J., Kremenyuk, V. and Zartman, I.W. (eds), *Handbook on Conflict Resolution*. London: Sage. (Jönsson and Aggestam, 2009: 33–34 P).
- ⁸¹ John J. Mearsheimer is the R. Wendell Harrison Distinguished Service Professor of Political Science at the University of Chicago. He is on the Advisory Council of The National Interest.
- ⁸⁷ "Joint Statement of the United States and the Russian Federation, as Co-Chairs of the ISSG, on Cessation of Hostilities in Syria," U.S. Department of State, February 22, 2016, <http://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2016/02/253115.htm>.
- ⁸⁹ "Joint Declaration on the Recent Military Actions of the Russian Federation in Syria," U.S. Department of State, October 2, 2015, <http://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2015/10/247802.htm>; and European Council, "Council Conclusions on Syria," October 12, 2015, <http://www.consilium.europa.eu/en/press/pressreleases/2015/10/12-fac-conclusions-syria>.
- ³⁶ K. Hamilton and R. Langhorne, *The Practice of Diplomacy: Its Evolution, Theory and Administration* (London: Routledge, 1995), pp. 124–7.
- ⁴⁶ Kissinger, H.A. (1957). *A World Restored: Metternich, Castlereagh and the Problems of Peace, 1812–1822*. Boston, MA: Houghton Mifflin. (Kissinger, 1957: 1–2 P).
- ⁶⁵ Langenberg, P. (2004). 'The Role of the Member States in the European Union'. In: Meerts, P.W. and Cede, F. (eds), *Negotiating European Union*. Houndmills: Palgrave Macmillan, 51–70.
- ²⁴ Michael McClellan, 'Public Diplomacy in the Context of Traditional Diplomacy', in Gerhard Reiweger (ed.), *Public Diplomacy, Favorita Papers*, 01/2004 (Vienna: Diplomatiche Akademie, 2004), pp. 23 and 24.
- ²⁵ Mark Leonard, 'Diplomacy by Other Means', *Foreign Policy*, September/ October 2002, p. 56.
- ³³ Martin Rose and Nick Wadham-Smith, *Mutuality, Trust and Cultural Relations* (London: The British Council, 2004), pp. 34–5.
- ⁴⁵ Many diplomats have noted how the 'outreach' function has dramatically expanded. See, for example, K. Rana, *Inside Diplomacy* (New Delhi: Manas Publications, 2000).
- ⁴⁹ Mastenbroek, W.F.G. (1989). *Negotiate*. Oxford: Basil Blackwell.
- ³⁸ Meerts, P.W. (2004). 'European Union Negotiations'. In: Meerts, P.W. and Cede, F. (eds), *Negotiating European Union*. Houndmills: Palgrave Macmillan, Pp 217–240.
- ⁸⁸ Marc Pierini, "Assadland, a Russian Protectorate," *Carnegie Europe*, September 22, 2015, <http://carnegieeurope.eu/publications/?fa=61358>.

⁹¹ “Moscow to Deploy S-400 Defense Missile System to Khmeimim Airbase in Syria,” RT, November 25, 2015, <https://www.rt.com/news/323379-s400-russia-syriaairbase/>; “Vladimir Putin’s Annual News Conference,” Official Internet Resources of the President of Russia, December 17, 2015, <http://en.kremlin.ru/events/president/news/50971>; and “S-400 Missile Radius Map,” Institute for the Study of War, December 21, 2015, <http://understandingwar.org/map/s-400-missile-radius-map>.

⁹² Mikhail Khodaryonok, “Three Layers of Russian Air Defense at Hmeimim Air Base in Syria,” TASS, February 12, 2016, <http://tass.ru/en/defense/855430>.

¹⁰⁵ Marc Pierini, “The Many Foreign Policy Fallouts of Brexit,” *Turkish Policy Quarterly*, June 30, 2016, <http://turkishpolicy.com/blog/16/the-many-foreign-policy-falloutsof-vbrexit>. - Ако некој од лидерите на ЕУ се извлечат од нивниот недостаток и недоволното влијание врз еволуацијата на сириската криза, во значителна мерка ќе ја дефинираат иднината на надворешната и безбедносната политика на ЕУ.

⁴² N. Ferguson, ‘Power’, *Foreign Policy*, January/February, 2003, p. 21.

⁵⁶ Neumann, I.B. (1997). *The Foreign Ministry of Norway*. Leicester: Diplomatic Studies Programme, Centre for the Study of Diplomacy, Diplomatic Negotiation Essence and Evolution ; Paul Meerts- Clingendael P.65

⁶¹ Naurin, D. and Wallace, H. (2008). ‘Introduction’. In: Naurin, D. and Wallace, H. (eds), *Unveiling the Council of the European Union*. Houndmills: Palgrave Macmillan.

¹⁸ On countries and companies ‘swapping places’, see Wally Olins, *Trading Identities: Why Countries and Companies are Taking on Each Others’ Roles* (London: Foreign Policy Centre, 1999).

²¹ On competitive and collaborative diplomacy, see Mark Leonard with Catherine Stead and Conrad Smewing, *Public Diplomacy* (London: Foreign Policy Centre, 2002), pp. 22–30.

³² On nation-branding, see Wally Olins’ chapter in this book and Wally Olins *On Brand* (London: Thames & Hudson, 2003).

⁶⁰ Odell, J.S. (2010). ‘Three Islands of Knowledge about Negotiation in International Organizations’. *Journal of European Public Policy*, 17:5, 619–632.

⁴⁴ Paschke Report: Report on the Special Inspection of 14 German Embassies in the Countries of the European Union, Berlin, German Federal Foreign Ministry, September 2000.

⁵⁹ Puskas, V. (2013). ‘International and European Negotiations’. In: *Europaea*, 4,P 5–13.

⁹⁵ “President Barzani: Time Is Apt for Kurdistan to Hold Referendum,” Kurdistan Region Presidency, February 3, 2016, <http://www.presidency.krd/english/articledisplay.aspx?id=RY+rNq+QXIQ=>; and “Syria Civil War: Kurds Declare Federal Region in North,” Al Jazeera English, March 17, 2016, <http://www.aljazeera.com/news/2016/03/syria-civil-war-kurds-declare-federal-systemnorth-160317111902534.html>

¹⁰¹ Pierre Vimont, “The Path to an Upgraded EU Foreign Policy,” Carnegie Europe, June 30, 2015, <http://carnegieeurope.eu/publications/?fa=60527>; and Anthony Luzzatto Gardner and Stuart E. Eizenstat, “New Treaty, New Influence?,” *Foreign Affairs*, March/April 2010, <https://www.foreignaffairs.com/articles/europe/2010-03-01/new-treaty-new-influence>.

²⁸ Richard Holbrooke, ‘Get The Message Out’, *Washington Post*, 28 October 2001.

⁴¹ R. McGregor, ‘China’s Success Inspires Envy and Awe’, *Financial Times*, 28 May 2004.

⁸⁵ “Remarks by President Obama in Address to the People of Europe,” White House Office of the Press Secretary, April 25, 2016, <https://www.whitehouse.gov/the-pressoffice/2016/04/25/remarks-president-obama-address-people-europe>

¹⁹ See for instance Evan H. Potter, *Canada and the New Public Diplomacy*, Clingendael Discussion Papers in Diplomacy, no. 81 (The Hague: Netherlands Institute of International Relations ‘Clingendael’, 2002); and interviews with foreign diplomats.

³⁰ Simon Anholt, ‘Theory and Practice of Place Branding’, *Public Diplomacy and the Media: Diplomatic Academy Proceedings*, vol. 6, no. 1 (Zagreb: Diplomatic Academy of the Republic of Croatia, 2004), p. 15.

¹⁸ Simon Anholt, ‘Introduction’, *Journal of Brand Management*, special issue on ‘Country as a Brand’, vol. 9, nos. 4–5, 2002.

³⁸ See J. Nye, *Bound to Lead: The Changing Nature of American Power* (New York: Basic Books, 1990); and J. Nye, *Soft Power: The Means to Success in World Politics* (New York: Perseus, 2004).

⁵⁸ Saner, R. (2009). 'Introduction'. In: Saner, R. (ed.), *Negotiations between State Actors and Non-State Actors: Case Analyses from Different Parts of the World*. Dordrecht: Republic of Letters. P-9.

⁸⁶ "Statement of the International Syria Support Group Vienna," 14 November 2015, United Nations Department of Political Affairs, November 14, 2015, <http://www.un.org/undpa/en/Speeches-statements/14112015/syria>.

⁹⁰ 70th Session of the UN General Assembly," Official Internet Resources of the President of Russia, September 28, 2015, <http://en.kremlin.ru/events/president/news/50385>.

⁹⁵ Serdar Karagoz, "Turkey in Full Cooperation With Anti-ISIS Coalition, Says President," *Daily Sabah*, September 27, 2014, <http://www.dailysabah.com/politics/2014/09/27/turkey-in-full-cooperation-with-antiisis-coalition-says-president>; and "Turkey: Top Security Meeting Focuses on Terror Measures," *Anadolu Agency*, May 26, 2016, <http://aa.com.tr/en/todays-headlines/turkey-top-security-meetingfocuses-on-terror-measures-/579360>.

⁹⁹ "Syria Regional Refugee Response: Turkey," United Nations High Commissioner for Refugees, last updated May 19, 2016, <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/country.php?id=224>.

¹⁰ The study of public diplomacy is a new and expanding field. CPD defines it as the public, interactive dimension of diplomacy which is not only global in nature, but also involves a multitude of actors and networks. It is a key mechanism through which nations foster mutual trust and productive relationships and has become crucial to building a secure global environment. There is no single agreed-upon definition of the term; this lack of definitional consensus may well prove to be a good thing. See: <https://uscpublicdiplomacy.org/page/what-pd>

⁶⁷ Tallberg, J. (2010). 'Explaining the Institutional Foundations of European Union Negotiations'. *Journal of European Public Policy*, 17:5, 633–647.

⁷⁸ "Towards a comprehensive EU approach to the Syrian crisis, joint communication to the European parliament, the council, The European economic and social committee and the Committee of the regions" Brussels, 24.6.2013.

¹⁰⁰ The Global Coalition "Partners Archive—The Global Coalition," <http://theglobalcoalition.org/partners/>.

¹⁰² ЕУ почна да го имплементира Лисабонскиот договор во Јануари 2011 година, кога Арапската Пролет започна во Тунис и Домино теоријата која го употребува САД после ефектот врз Источниа Европа сега потполно имаше влијание во Африка и Блискиот Исток. (The EU began to implement the Lisbon Treaty in January 2011, when the Arab Spring began in Tunisia and the Domino theory (effect) used by the United States after the effect on Eastern Europe had now completely influenced Africa and the Middle East).

¹⁰³ Искуството од сириската граѓанска војна вклучувајќи го и случајот на договор за бегалци со Турција, покажа дека една земја членка не може да стане прифатлив лидер за целата Европска Унија. (The experience of the Syrian civil war, including the case of the refugee deal with Turkey, has shown that a single member state cannot become an acceptable leader for the entire EU.)

¹⁰⁴ Tanja Cronberg, "P5+1 Diplomacy on Iran: Lessons for Syria," *European Union Leadership Network*, November 6, 2015, http://www.europeanleadershipnetwork.org/p51-diplomacy-on-iran-lessons-for-syria_3295.html.

⁸⁰ United Nations High Commissioner for Refugees, "Syria Regional Refugee Response, last updated May 19, 2016, <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php>.

⁸² U.S. Department of State, "Framework for Elimination of Syrian Chemical Weapons," September 14, 2013, <http://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2013/09/214247.htm>.

⁸⁴ "U.S. Resupplies Kurdish Forces Fighting ISIL Near Kobani," U.S. Department of Defense, October 20, 2014, <http://www.defense.gov/News-Article-View/Article/603484>.

⁷⁵ Van den Bos, 2008: P.377

⁴⁸ Zartman, I.W. and Rubin, J.Z. (2000b). 'The Study of Power and the Practice of Negotiation'; and 'Symmetry and Asymmetry in Negotiation'. In: Zartman, I.W. and Rubin, J.Z. (eds), *Power and Negotiation*. (Zartman and Rubin, 2000b: 271–290 Pp).